

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945. njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklosti. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 171 (14.001)

Trst, sreda, 4. septembra 1991

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

primorski dnevnik

Zunanji ministri dvanajsterice so včeraj v Haagu anticipirali njen začetek

Mirovna konferenca v soboto

*Trajala bo do 10. oktobra, predsedoval pa ji bo bivši britanski zunanji minister lord Carrington
Beograjski sporazum je v celoti podprl tudi krizni odbor KVSE, ki se je včeraj sestel v Pragi*

HAAG — Mirovna konferenca o Jugoslaviji se bo začela že prihodnjo soboto, 7. septembra. Tako so se bili zaradi nespoštovanja ustavitve ognja na Hrvaškem prisiljeni odločiti - in torej anticipirati začetek konference - zunanji ministri dvanajstih držav Evropske skupnosti, ki so se včeraj popoldne zbrali na izrednem zasedanju v Haagu. Tam jih je pričakala tudi skupina več sto Hrvatov, ki so zahtevali prenehanje vojne in priznanje hrvaške neodvisnosti.

V nizozemski prestolnici bo potekala tudi mirovna konferenca, ki jo bo po včerajšnjem dogovoru vodil bivši britanski zunanji minister lord Carrington, zaključila pa naj bi se do 10. oktobra. Poleg zunanjih ministrov dvanajsterice bodo na njej sodelovali jugoslovansko zvezno predsedstvo, predstavniki zvezne vlade in predsedniki posameznih republik, v okviru konference pa bo delala tudi posebna arbitražna komisija, ki bo presojala sporna vprašanja.

Na Hrvaško bo kot posebni odposlanec van den Broeka danes prispel holandski ambasador v Franciji Wijnandts, katerega naloga bo pripraviti teren za prvih 20 opazovalcev ES, ki naj bi v Zagreb pripotovali v naslednjih dneh. V Pragi pa se je včeraj začel sestanek kriznega odbora KVSE, ki je v celoti podprl sporazum o premirju in o sklicu mirovne konference, sprte strani pa pozval k njegovemu spoštovanju.



De Michelis s kolegi na včerajšnjem sestanku v Haagu (Telefoto AP)

Poziv Milana Kučana za spoštovanje premirja

LJUBLJANA — Predsedstvo Slovenije nam je dostavilo pismo, ki ga je predsednik Predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan včeraj poslal predsedniku Predsedstva SFRJ Stipi Mešiću, predsedniku ZIS-a Ante Markoviću, predsedniku Republike Srbije Slobodanu Miloševiću, predsedniku Republike Hrvaške dr. Franju Tuđmanu, predsedniku ministrskega sveta ES Hansu van den Broeku in vodji opazovalne misije ES veleposlaniku van der Valku.

Spoštovani gospod predsednik!

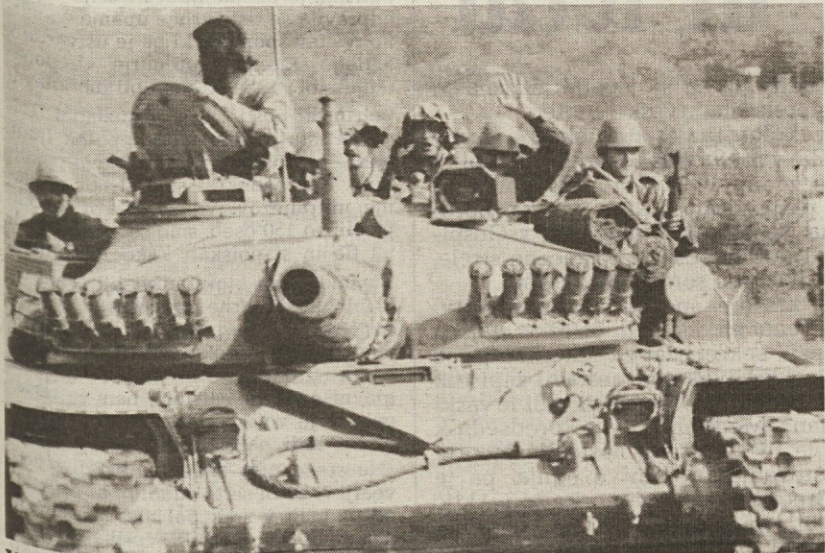
Predsedstvo Republike Slovenije izraža globoko razočaranje in indignacijo zaradi nespoštovanja in kršitve sporazuma o prekinutvi ognja, ki so ga komaj včeraj jutraj v Beogradu podpisali predsedniki Predsedstva SFRJ, Zveznega izvršnega sveta in vseh republik ob prisotnosti predsednika ministrskega sveta Evropskih skupnosti g. Hansa van den Broeka. Sporazum smo skupno sprejeli po številnih žrtvah, razdejanju in vztrajnih zahtevah doma in iz tujine, pričrani, da je končno vzpostavljen mir v tem delu Evrope v našem skupnem interesu.

Zdaj smo priča najbolj grobim kršitvam premirja ne da bi kot podpisniki mogli vplivati na prenehanje aktivnosti, ki vzdružujejo in obnavljajo sovražnosti. Nadaljevanje vojne, nasilja in sovražnosti pomeni nove človeške žrtve, nova razdejanja in nadaljnje izpodkopavanje preostalega zaupanja, potrebnega za miren razplet konfliktov.

Ta dejstva ponovno postavljajo v središče naše pozornosti razmišljanja o možnostih za rešitev jugoslovanske krize in predvsem za uresničitev slovenske osamosvojitve in miren in sporazumen način.

Pozivamo vse strani, da spoštujejo svoje obveznosti, ki so jih prevzele z beograjskim sporazumom in da v interesu mirnega življenja in vzpostavljanja prepotrebne blaginje svojih državljanov, v interesu varnosti in v miru evropskih držav, v interesu mirnega razreševanja jugoslovanske krize, takoj prekinajo z vsemi sovražnostmi. Pričakujemo, da bo tudi Evropska skupnost storila vse kar je v njeni moči, da bodo sprejeti beograjski dokumenti spoštovani in da bodo v skladu z Brionsko in Bruseljsko deklaracijo zagotovljeni pogoji za mirno in demokratično razrešitev jugoslovanske krize ter omogočena uresničitev samostojnosti Republike Slovenije. Prav tako upravičeno pričakujemo, da bo ta samostojnost čimprej tudi formalno mednarodno priznana.

Naš sodelavec na kraju najbolj srdite reakcije jugoslovanske armade Vojska kar osem ur obstreljevala civilne objekte v hrvaški Petrinji



Vojska je na granato, ki je pala v bližino njene vojašnice, opdgovorila tako, da je skoraj do tal porušila hrvaško vas Petrinjo (Telefoto AP)

WALTER ŠKRK

ZAGREB — »Ne vem, kakšna bo bodočnost Hrvatske. Zagotovo pa vem, da bom svojemu sosedu prej ali slej vrnil milo za drago!« Tako nam je dejal prebivalec Petrinje, mesteca, ki leži kakih 80 km od Zagreba, v neposredni bližini Sisaka. Naš sogovornik je Hrvat, njegov sosed Srb, ki se je pridružil martičevcem, ki že nekaj dni ustrahujejo prebivalce tega nekoč zelo mirnega in bogatega podeželskega mesta.

V ponedeljek je bilo v Petrinji dokaj vroče. Jugoslovanska vojska je namreč iz dveh kasarn, ki stojita v samem mestnem središču z minometi in manjšimi lažjimi topovi zečela obstreljevati mesto. To divjanje je trajalo polnih osem ur. Napetost se ni podela niti včeraj, ko smo obiskali mesto. Hrvaška narodna garda in mupovci so nekako za silo obvladovali glavne ceste in prihode v mesto, martičevci pa Podbrdo, kamor se je zadnja leta širilo mesto. Okoli 17.30 se je med nasprotujočimi si skupinami vnelo dokaj ostro puškarjenje, ki se je na srečo kma-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Za takojšen konec vojne

ne ljudi, desetisoče pregnal v begunstvo. Tudi število mrtvih že narašča v stotine, smrt pa nastopa na način, ki si ga dandanes le težko zamislimo. Vojna se je namreč preselila na jugovzhod. Slovenija se je nekako le izmotala iz nje, dosegla je celo umik nekdanje ljudske armade, zato pa je zagorelo na Hrvaškem in z obuditvijo imen ustaši in četniki, se je zbudil iz polstoletnega sna tudi strahotni duh Klavec, ki je toliko gorja in nepopisnih grozot zakrivil že med drugo svetovno vojno. Z nezmanjšano silo je izbruhnilo potlačeno sovraštvo, sovraštvo, kakršnega nam ni mogoče dojeti, sovraštvo, podpihovano zdaj z ene, zdaj z druge strani, sad kratkovidnosti, kadar že ne slepote politikov, in mahinacij neskrupuloznega režiserja z velikosrbskimi apetiti.

Gorijo vasi, rušijo se mestne četrti, salve topovskih granat in minometal-

cev se mešajo z bliski raketnih izstrelkov, hrumenje napadajočih letal se izmenjuje s hreščanjem tankovskih gosenic. Posnetki, plačani tudi z življenji novinarjev in snemalcev, kažejo blođenje zapuščenih živali, mrhovino, razpadajoča ali zgoznela trupla, grozo v otroških očeh, jok mater in žena. In podobe smrti, kakršne žanje samo Balkan. Podobe smrti, da se ti ob njih beseda upira, da razum ne more verjeti očem, ki gledajo: odsekane glave, iztaknjene oči, razmetani udi brez tele-sa. Srhljivi prizori, kakor nadaljevanje tragične pesnitve Ivana Gorana Kovačiča, mogočnega spomenika grozi druge svetovne vojne v istih krajih. Pri tem niti ni važno, kdo je kdo in kdo je koga, pred sabo vidimo človeka in slutimo razčlovečenost kot sad pravosravnosti, ki ga politični manipulanti razpihujejo in izkoriščajo.

Pri tem Evropa stoji ob strani in občasno zavreči kakor senilna učiteljica, ki je že zdavnaj izgubila stik z razredom, če ga je sploh kdaj imela. Zakaj kljub temu da se ponavljamo in ponavljamo za drugimi, moramo pibiti, da je Evropa zgodovinski trenutek kar nekajkrat zamudila zaradi nepoznavanja in podcenjevanja eksplozivnega potenciala balkanskih rodovno in zgodovinsko pogojenih strasti. Samodopadljivo in zviška je poslušala fraziranje o poti v Evropo, ne da bi spregledala lisjastvo in resnične namere prilizovalcev. Zdaj ko se je v nekaj dneh zrušila Sovjetska zveza in je treba evropski zemljevid narisati na novo, zdaj bo morda le pristala tudi na razdružitve zveze jugoslovanskih narodov in priznala samostojni republiki Slovenijo in Hrvatsko. Rane, ki so se v tem času odprle, pa zlepa ne bojo zaceljene.

Ob teh tragičnih, a velikih dogodkih, ki spreminjajo podobo sveta, pa v morju usod ne gre prezreti posledic za prihodnost manjšinskih narodnostnih skupnosti. Zato v tem trenutku solidarnosti s trpečimi na Hrvaškem, mislim, da moram kot Slovenec izraziti tudi solidarnost z italijansko narodnostno skupnostjo onstran meje, ki je naenkrat z novo mejo med republikama razdeljena na dvoje. Želeti si moramo, da tudi v primeru popolne odcepitve severnih republik od ostale Jugoslavije ostane meja resnično samo formalna, kakor zatirajoje slovenske oblasti, čeprav izkušnje na Hrvatskem navajajo k previdnosti. Nobena manjšina ni nikoli dovolj zaščiten, da je ne bi življenje spodnašalo, in nikakršne zakonske ureditve ji ne morejo biti zadosti naklonjene, da ji zagotovijo preživetje.

Naj se nazadnje zahvalim še organizatorjem te prireditve, da niso spregledali slovenske prisotnosti v Trstu, saj niso vsi enako odprti do naših problemov. Absurdno pa bi bilo deliti na

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pred današnjim sklepom kongresa ljudskih poslancev o novi zvezi suverenih držav

Jelcin podprl Gorbačova



MOSKVA — Z ramo ob rami sta Boris Jelcin in Mihail Gorbačov (na sliki AP) dala svoj skupni pečat včerajšnjemu zasedanju kongresa ljudskih poslancev, saj sta še potrdila, da je njuno zavezništvo trdno in da se bosta vsestransko zavzela pri uresničevanju nove zveze suverenih držav.

Boris Jelcin je jasno povedal, da je Gorbačov s svojo neodločnostjo na poti demokratičnih reform v bistvu ustvaril pogoje za državni udar, a je takoj dodal, da je sedaj Gorbačov drugi človek. »Osebnost sedaj zelo zaupam Mihailu Sergejeviču Gorbačovu, ogromno več kot pred tremi tedni«, je poudaril Jelcin. Predsednik Ruske federacije pa ni spregovoril samo o svojem zavezništvu z Gorbačovom, še več napora je posvetil bodočnosti zveze suverenih držav. Pomiril je neruske poslance, ko je navedel,

da Rusija ne bo imela nikoli imperialističnih teženj, da noče postati novo carstvo in niti »starejši ali veliki brat« v novi zvezi, temveč bo le »enaka med enakimi«. Vsekakor pa se je Boris Jelcin dotaknil tudi vprašanja ruskih manjšin v drugih republikah in pri tem le zahteval spoštovanje človekovih in manjšinskih pravic in ne privilegijev.

To vprašanje je nedvomno do skrajnosti zapleteno, ker bodo Rusi preko noči postali manjšinci, ki v glavnem ne poznajo jezika večinskih narodov v posameznih republikah. Jelcin je seveda optimist, saj trdi, da bo večina republik spoznala, da mora ohraniti vsaj nekaj vezi z ostalimi republikami. Okvirni sporazum o prehodnem obdobju je navsezadnje podpisalo 10 republik, temu reševanju ne nasprotuje Gruzija, tako da so proti zvezi suverenih držav v bis-

tvu le pribaltske republike in Moldova.

Jelcinov optimizem deli tudi Gorbačov, ki je prepričan, da bo kongres osvojil predloge o zvezi suverenih republik. Podprl naj bi tudi predlog, da se sedanji kongres preoblikuje v novi začasni zakonodajni organ, v katerem bi bilo po 20 predstavnikov iz vsake republike.

Danes bi lahko kongres odločal tudi o priznanju neodvisnosti pribaltskih republik. Jelcin se zaveza za tako priznanje, ker so te republike v bistvu priznale najpomembnejše države Zahoda, Francija in Velika Britanija pa sta včeraj uradno posredovali, da bi te republike sprejeli v OZN. Navsezadnje Jelcina in Gorbačova skrbijo bolj medetnični zapleti v Moldovi in na Kavkazu. Armenci Gorskega Karabaha so proglasili neodvisnost, podobno Gaugazi in Rusi v Moldovi.

Nemoč države pred mafijskim napadom ob 9. obletnici umora Dalla Chiese

PALERMO — Ob včerajšnjih komemoracijah ob deveti obletnici pokola prefekta Carla Alberta Dalla Chiesa, njegove žene Emanuele Setti Carraro in agenta Domenica Russa je bilo lahko vsakomur jasno, da se v Palermu in na Siciliji od tistega tragičnega 3. septembra 1982 ni skoraj nič spremenilo, še več, mafija je postala še bolj objestna in uspešna, saj že pronicata v skoraj vse otoške gospodarske dejavnosti. Spodbudno je le dejstvo, da se navadni ljudje še niso prepustili malodušju, kar je zgovorno dokazala včerajšnja baklada po Palermu.

Umor podjetnika Libera Grassija, ki se je uprl mafijskemu izsiljevanju, pa je po mnenju predsednika deželne skupščine Paola Piccioneja dokazal, da z izsiljeva-

njem mafija kapilarno nadzoruje vse ozemlje. Na posvetu CGIL o mafiji, zakupih in javni upravi je Piccione poudaril, da je odgovornost političnega razreda precejšnja, ker tega dejstva, s katerim mafija pogojuje tudi volitve ni upošteval. Generalni tajnik CGIL Paolo Brutti pa je navedel, da je na Siciliji država izgubila nadzorstvo nad teritorijem »izsiljevanja in "onesnaženja"« zakupi dokazujejo, da sta tako gospodarsko kot politično tkivo okuženi z mafijo.

Sindikarno vodstvo CGIL zahteva zato strogo nadzorstvo celotnega ciklusa pri izvajanju javnih del, da se tako prekine gospodarsko in politično popkovino, s katero mafija uresničuje svoje posle. CGIL zahte-

va obenem, da se premosti razhajanja in polemike, ki le zavirajo boj proti mafiji.

Teh pa kot kaže ni videti konca. Višji sodni svet je včeraj začel preiskavo o trditvah bivšega palermškega župana Leoluca Orlando, po katerem so v predalih palermške sodne palače dokazi o povezavah med politiki in mafijci. Tako preiskavo je zahteval sam predsednik republike Cossiga.

Palermski sodnik Pietro Giammanco, ki je že v prejšnjih dneh odločno zanikal, da bi bili v palermski sodni palači dokazi o mafijskih političnih umorih in o povezavah med mafijo in sicilskimi političnimi krogi, je včeraj ponovno zanikal take trditve in poudaril, da svojih obtožb Orlando ni dokazal in da so mu služile v volilne namene.

● Za takojšen konec

NADALJEVANJE S 1. STRANI

uke in zahtevati spoštovanje človekovih pravic pri sosedovih, sami pa zapirati oči in zatiskati ušesa pred hudim podlastno streho. V iskanju rešitev sta nam potrebni konfrontacija in sodelovanje, a mimo zakonov tudi nekaj človeškega razumevanja in širokosti. Rodili smo se pač v tem prostoru, nekateri so se sem preselili, a zdaj smo tu, v tem nesrečnem, prevečkrat pozabljenem mestu, v deželi, ki ji pravimo vrata na Vzhod, in pred sabo imamo primer, kaj lahko rodi sovraštvo. Sovraštvo, ki je v nedavni preteklosti krvavo zaznamovalo tudi to mesto, tudi te kraje. Naj bo današnja tudi manifestacija proti vračanju strahov iz preteklosti.

Naj se končno v tem hirajočem mestu začne pretakati življenje, gospodarsko in kulturno, ne navidezno in na vsakem koraku podprto z berglami državnih ali deželnih, pokrajinskih ali občinskih podpor, temveč živo življenje, prekipajoče, navdušujoče, vabljujejo za mlade in za delavne, polno zadoščenja za starejše, življenje normalnega, razvijajočega se mesta s prihodnostjo tako svetlo kot je bila davna preteklost. Danes v svetu, ki se menjuje in vrača v logiko naravnih razvojnih zakonov, ta vizija lahko postane resničnost. Ta vizija mora biti naš cilj, naš skupni cilj, Italijanov in Slovencev, ki tu živimo, in pripadnikov ljudstev, ki so mu nekoč dajala pulz, od Židov do Grkov, od Srbov do Hrvatov. Zato smo za mir in sožitje, za takojšen konec vojne, za Evropo sodelovanja in brez meja, v kateri naj tudi Trst zadobi svoje mesto, ki mu je že pripadalo.

Hrvaško izzivanje naj bi bil povod za pobesnel napad JA Osijek v ognju topov, raket in letal

Dunaj ni priznal Slovenije in Hrvaške

DUNAJ — Avstrijska vlada ostaja pri načelnem namenu, da prizna Slovenijo in Hrvaško, vendar skupaj z drugimi državami, predvsem pa politično in gospodarsko pomembnimi članicami Evropske skupnosti. To je med drugim dejal avstrijski kancler Franz Vranitzky po končanem zasedanju ministrskega sveta. Na tem zasedanju so socialdemokratski člani vlade zavrnili predlog zunanjega ministra Mocka, da Avstrija prizna Slovenijo in Hrvaško.

ZAGREB — Kljub vsem mirovnim sporazumom in deklaracijam se vojna na Hrvaškem nadaljuje z nezmanjšano močjo, poleg orožja pa ima levji delež v njej obtožil propaganda, katere infomacij danes ne more prav nihče preveriti. O peklenskem ognju, ki se je včeraj po poldnevu razvnel v Osijeku, so vesti tako diametralno nasprotujoče, da ni mogoče z gotovostjo presoditi nič drugega, kot samo najbolj tragično dejstvo: da najvišji davek plačujejo najmanj krivi in najbolj izpostavljeni, civilni prebivalci.

Za včerajšnje grobe kršitve komaj podpisanega sporazuma o ustavitvi ognja je Zagreb brez oklevanja obtožil zvezno armado, ki ji je tudi očital, da je v nedeljo streljala na Tudjmanovo letalo med poletom v Beograd. Kot rečeno, je bilo najhuje v Osijeku, kjer je »srbsko-komunistična okupacijska vojska«, kot so jo krstili na hrvaški televiziji, uporabila topove in raketometalce. Pri tem je zadela tudi bolnišnico in otroški vrtec, pri čemer je med civilisti povzročila tri smrtno žrtve, med katerimi je tudi 11-letna deklica, ranjenih pa naj bi bilo 21 oseb. Vojska je svoj srdit

ogelj upravičila s trditvijo, da so je bila izzvana in da so torej premirje prekršile hrvaške enote.

Po podatkih hrvaškega radia so letala JA okrog 13. ure bombardirala vasi Sarvaš in Bilje v okolici Osijeka, kjer sta še zadnji utrdbi hrvaške garde in milice. O spopadih pa poročajo tudi iz Beraka, Borovega Sela, Borovega Naselja in Vinkovcev, v Gospiću in v okolici Siska je bilo slišati posamezne strele, medtem ko je bilo v Pakracu sorazmerno mirno.

Odgovornost za kršenje sporazuma o ustavitvi ognja valita kot rečeno Hrvaška in zvezna vojska druga na drugo, zvezni sekretariat za obrambo pa je o domnevnih hrvaških kršitvah celo sestavil zapisnik in ga poslal van den Broeku, kot je storil tudi hrvaški predsednik Tudjman. Medtem ko je predsednik zveznega predsedstva Mesić včeraj naslovil na sprte strani poziv k spoštovanju prekinitve ognja, pa je hrvaški premier Gregurić zahteval takojšnji sklic predsedstva, ki naj bi preučilo položaj in še posebno spoštovanje tistega dela sporazuma o ustavitvi ognja, ki določa umik armade v vojašnice.

● Napad na Petrinjo

NADALJEVANJE S 1. STRANI

lu poleglo. Med Hrvati, ki živijo v Petrinji, je ponedeljkova akcija vojske odpravila še tisto zrnco upanja za mirno rešitev spopada, ki ga je ustvarilo v nedeljo sklenjeno premirje. »V ponedeljek ob 12. uri sem bil na glavni petrinjski pošti,« nam je razlagal Drago. »Pošta je bila nabito polna ljudi, ker je bil to dan, ko izplačujejo pokojnine. Kar naenkrat smo slišali regljanje mitraljezov. Vsi, v stavbi je bilo približno 150 oseb, smo se v hipu vrgli na tla in si poiskali kako zaklonišče.

Tu smo ostali blokirani celih osem ur. Iz bližnje kasarne so večkrat z avtomati streljali na pošto. Sama sreča, da niso nikogar zadeli.« Poveljnik manjšene notne garde, ki je stražila na glavni cesti za Petrinjo, nam je razlagal, da je vojska z minometi bombardirala tudi naftno rafinerijo v Sisku.

»Na srečo niso zadeli plinskih rezervoarjev, če bi se to zgodilo, bi praktično pogneli v zrak pol mesta,« nam je dejal naš sogovornik. Vojska je sicer obstreljevala tudi objekte petrinjske mestne tovarne Gavrilović. Po mnenju našega sogovornika, naj bi JLA to storila namerno, da bi opozorila in ustrahovala ministra brez listine v Gregurićevi vladi Živka Juzbašića, ki je po narodnosti Srb in ki je bil dolgo let direktor podjetja Gavrilović. Hrvatski ministrski predsednik Gregurić veliko daje na Juzbašića, predstavnika srbskega naroda, ki ni vpisan v nobeno stranko in ki je znan zaradi svoje dosledne demokratske države. Izgleda pa, da vsaj kar se tiče prebivalcev Petrinje, ta izbira ni bila ravno posrečena. Mladi, 22 let star Hrvat, Ivan Vulić, nam je s tem v zvezi pojasnjeval: »Tukajšnji Srbi Juzbašiću zamerijo, da je vstopil v hrvaško vladno kot minister brez pravih oblasti. Pravijo, da s tem samo pere Hrvatom slabo vest. Hrvati pa mu zamerijo, da pri obsojanju maršalcev ni dovolj odločen in jasev. V praksi mu očitajo, da se ni popolnoma nekritično postavil na stran vladajoče HDZ.« Očitno Juzbašićeva miroljubna politika v danih razmerah ni učinkovita. To je pač čas medsebojnih obračunav. Hrvati ize Petrinje so že objavili imena svojih srbskih sosesčanov, ki sodelujejo z maršalci, podobni seznam so pripravili tudi Srbi, tako da bodo obračuni med sosedi tu verjetno trajali še dolgo.

Senatorji podprli De Michelisova stališča do jugoslovanske krize

RIM — Kot smo že poročali, je zunanji minister De Michelis v ponedeljek v obeh parlamentarnih komisijah za zunanje zadeve poročal o položaju v Jugoslaviji in o prizadevanjih Evropske skupnosti za prekinitev ognja oziroma za rešitev tamkajšnje krize.

Po De Michelisovem poročilu se je v senatni komisiji razvila razprava, v kateri so vsi sodelujoči izrazili zadovoljstvo ob podpisu beogradskega sporazuma o prekinitvi ognja in o razširitvi opazovalne dejavnosti ES, mnogi senatorji pa so dodali, da bi morala Italija glede reševanja jugoslovanske krize igrati bolj prodorno vlogo v okviru dvanajsterice. Zelo podobna so si bila tudi stališča posameznih senatorjev o problemu potencialnih beguncev iz Jugoslavije, ki da jih je potrebno obravnavati drugače kot Albanec, praktično soglasna pa je bila zahteva članov zunanje-politične komisije, naj bi o jugoslovanski krizi čimprej razpravljali tudi na plenarnem zasedanju senata.

V razpravo je posegel tudi senator Komunistične prenovne Stojan Spetić, ki je podčrtal, da je treba pri reševanju jugoslovanske krize izhajati iz načela o samoodločbi narodov, ki je pogoj za enakopravno vključevanje v integracijske procese na Balkanu in v Evropi. Od tod nujnost - je nadaljeval - da mednarodna skupnost prizna suverenost vseh narodov, ki so poklicani, da sodelujejo pri razpletu jugoslovanskega voza. Spetić je nato izrazil zaskrbljenost zaradi zahtev po vrnitvi Istre in Dalmacije Italiji, ker bi to le še zaostriło probleme in razširilo konflikte. Osimske sporazume o nespremenljivosti meja je treba potrditi in kvečjemu razširiti in poglobiti sodelovanje ob mejah, s čimer bi jih premostili in ustvarili nekakšen »laboratorij sožitja«, kakršnega na primer uveljavljajo v evropskih regijah.

Za konec je Spetić konkretno predlagal, naj bi Italija dala pobudo, da bi skupaj s Slovenijo in Hrvaško podpisale skupno izjavo o tem, da manjšinska jamstva iz Osimskega sporazuma

veljajo za celotno območje, kjer živijo Slovenci v Italiji in Italijani v Sloveniji in na Hrvaškem in torej ne samo za območje bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja. Dodal je še predlog, naj bi zunanje-politična komisija v ta namen obiskala zainteresirane kraje in preverila izvajanje Osimskih sporazumov ter se seznanila s položajem italijanske manjšine v Istri.

Tržaški senator Agnelli (PSI) je v svojem posegu največ prostora namenil problemom italijanske manjšine v Istri, za katero je zahteval večjo skrb italijanske države, medtem ko je glede problema meja menil, da bi se o njih v primeru nastanka novih držav na ozemlju dosedanje jugoslovanske federacije morali ponovno pogajati. Podobno stališče je glede meja zastopal tudi drugi senator PSI, Gerosa, medtem ko je predsednik komisije Achilli, ki pripada isti stranki, odločno ponovil, da je stališče senatne skupine PSI glede tega vprašanja popolnoma enako tistemu, ki ga je z vsa jasnostjo izrazil minister De Michelis in ki zavrača vsak poskus spreminjanja meja.

Biasutti: Priznati avtonomno suverenost Slovenije in Hrvaške

TRST — Predsednik deželne vlade Furlanije-Julijske krajine Adriano Biasutti je poročal včeraj prvi deželni komisiji, ki jo vodi Diego Carpenedo, in komisiji za odnose s tujino, ki ji načeljuje Ugo Poli, o razmerah v Jugoslaviji z ozirom tudi na dogajanje v Sovjetski zvezi. Njegovo poročilo, s katerim je zadovoljil vse člane komisij, razen misovca, predstavlja obenem osnutek uradnega dokumenta, o katerem bo razpravljala skupščina predvidoma prve dni prihodnjega tedna, kot je to storila že konec junija ob dramatičnih dogodkih v Sloveniji.

Biasutti je naglasil, da je treba danes računati z razsulo jugoslovanske države in da je potrebno torej priznati »avtonomno suverenost republik Slovenije in Hrvaške«. Vsakršno prizadevanje za razrešitev krize na podlagi tradicionalne logike je po Biasuttijevem mnenju zdaj že brezpredmetno, saj so možnosti v tem smislu potonile v državljanski vojni oziroma v »konfliktu, ki je politične in ne samo etnične narave«. »še naprej vztrajati pri enostavnih pritiskih na Srbijo bi bilo čisto zaman pa tudi kontraproducentno,« je poudaril predsednik deželnega odbora in nadaljeval: »Evropska skupnost mora podvzeti odločno pobudo in vsiliti svojo navzočnost, s čimer bo dala jamstvo za to, da se sproži pomiritveni proces; na ta način bo mogoče tudi preprečiti, da bi s silo onemogočili uveljavitev demokratičnih svoboščin in avtonomije v republikah, kjer so izbrali to pot.«

Potem ko so v Beogradu podpisali sporazum, ki ga je predlagala Evropska skupnost, in spričo dejstva, da prekinitev ognja ne spoštujejo vsi, je torej po Biasuttijem zatrdilo sedaj potrebno, da pokaže Evropska skupnost vso svojo odločnost, kajti nesprejemljivo in neodgovorno bi bilo, ko ne bi pravočasno preprečili, da se jugoslovanska kriza zaostri in destabilizacijsko vpliva na vso Evropo. Prav

tako pa je neznosno, da Italija in Evropa še naprej pasivno spremljata »vojno pred lastnimi vrati«, kjer bi hotel totalitaren in centralističen režim nadvladati narode, ki so izbrali pot demokracije in avtonomije, je pribil Biasutti in dodal: »Politično neumestno bi bilo, ko bi prepustili reševanje krize le nekaterim evropskim državam ter se odpovedali vlogi, ki nam pripada ne le spričo ozemeljske lege, pač pa tudi zaradi naših edinstvenih izkušenj in zaradi učinkov, ki jih lahko ima kriza v Italiji in na obmejnem območju. Deželni odbor bo pri rimski vladi zagovarjal nujnost, da se odločno in brez obotavljanja zoperstavi »anahronističnim hegemoničnim težnjam srbskih sil«. V prihodnjih dneh bo deželna vlada navezala stik s hrvaškim zunanjim ministrom, ki bi moral dopotovati v Italijo.

Biasutti je dalje dejal, da ni dovolj solidarnost; zdaj je treba sprožiti tudi program gospodarskega sodelovanja, drugače ne bo mogoče preprečiti gospodarskega poloma v Sloveniji in Hrvaški. V ta namen bo Dežela — tudi mimo opazk Evropske skupnosti — uradno zahtevala operativni zagon zakona za razvoj obmejnih območij oziroma programa za infrastrukture in storitve, ki ga ta zakon predvideva.

Na kraju je poročevalec naglasil, da je nujno okrepiti zaščito italijanske manjšine v Jugoslaviji in preprečiti razkosanje manjšine z mejo med Slovenijo in Hrvaško; glede tega je potrebno nujnostno srečanje z vodstvom Unije Italijanov. Biasutti je še podčrtal, da bi bilo treba »nanovo in v evolutijskih terminih proučiti osimski sporazum« in da problema beguncev iz Slovenije in Hrvaške ne bo šlo obravnavati na osnovi Martellijevega zakona.

Po Biasuttijem poročilo so posegli deželni svetovalci Rossi in Wehrenfennig (LV), Cavallo (VA), Viezzi in Travanut (DSL), Brezigar (SSK), Giacomelli (MSI-DN), Dominici in Vattovani (KD) in Conti (PSI).

Polemika okrog dvojezičnih smerokazov v Špetru jasen odraz dveh »duš« znotraj KD



ŠPETER — Polemika zaradi odločitve špeterske občinske uprave, da bo postavila dvojezične smerokaze, se še vedno nadaljuje.

Po napadu s strani krajevnega tajništva Krščanske demokracije in po ustreznem odgovoru večinske liste so se namreč ponovno oglasili predstavniki KD-PSDI, ki z argumenti zelo vprašljive vsebine osporavajo občinski upravi odločitev, da v Špetru, kjer živijo Italijani in Slovenci, namesti dvojezične table.

Pri vsej tej zadevi pa čudi obnašanje nekaterih predstavnikov špeterske Krščanske demokracije, ki se o slovenstvu Benečije izrekajo na dokaj različne načine in vsebinsko nasprotno. Nejasno je še predvsem stališče načelnika opozicijske skupine v špetskem občinskem svetu, ki se je z ostalimi predstavniki KD in PSDI izrekel proti postavitvi dvojezičnih smerokazov; ista oseba pa predseduje Gorski skupnosti za Nediške doline — v kateri sodeluje s socialisti — in je tudi član glavnega odbora Slovenske kulturno gospodarske zveze.

Takšna dvoličnost je dokaj anahronistična, če je res, da je sam predsednik deželnega odbora Adriano Biasutti (KD) podčrtal specifičnost beneškega človeka in težnjo, da se naši skupnosti v teh krajih izkaže določena pozornost. In tudi ni slučaj, da je prav v zakonu za obmejna območja — v členu, ki zadeva finansiranje nekaterih naših ustanov — prvič prišlo do uradnega priznanja Slovencev na Videmskem.

Spričo teh novih pogledov s strani tudi KD na deželni ravni toliko bolj preseneča zadržanje krajevnih predstavnikov Krščanske demokracije, še posebno tistih, ki so slovenske narodnosti in se ob določenih priložnostih kot takšni tudi ponašajo.

Spremembe v Sloveniji in sploh nova politična stvarnost bi morale narekovati, da je že mimo čas narodnostne mržnje in kršenja osnovnih postavk sožitja in sodelovanja. V nekatere kroge v Benečiji pa ta načela očitno še niso prodrli.

Odločitev špeterske občinske uprave je namreč izredno pomembna, saj s postavljanjem dvojezičnih zunanjih znakov in z odobritvijo statuta, ki predvideva ovrednotenje slovenske prisotnosti, se je odločno postavila v obrambo naših pravic.

Pred leti, ko je v Grmeku županoval Fabio Bonini, so tod kot prvi postavili dvojezične table. Slovenstvo na teh smerokazih pa je takoj sprožilo pričakovano reakcijo in table so kaj kmalu izgubile svoj dvojezični videz, kakor je razvidno tudi iz naših fotografskih posnetkov.

Špeterski upravitelji — kot so zapisali v tiskovnem poročilu — pričakujejo, da bodo nove dvojezične table kaj kmalu postale tarča »nočnih umetnikov«, ki bodo po svoje poskrbeli, da se v Špetru povrne enojezičnost. Če se bo to zgodilo, pa je jasno, kdo je sponzor »umetniškega posega« in kje je treba iskati moralne krivce za takšno dejanje.

RUDI PAVŠIČ

Gverila se lahko kmalu raztegne na hrvaško Istro

ZAGREB — Istrski Hrvati izražajo bojazan, da se utegne gverila raztegniti tudi na Istro. Stranka demokratične prenovе, ki je tod najmočnejša politična sila, razpolaga namreč z informacijami, po katerih lahko pride na istrskih tleh do hudih incidentov. Hrvaški notranji minister Milan Brezak ni teh informacij potrdil, a niti ne demantiral, pač pa dejal, da preletava zadnje čase Istro vse več vojaških transportnih letal in da se je začelo srbsko prebivalstvo odseljevati, kar da je spričo doslejšnjih izkušenj kaj slabo znamenje.

Zeleni zadovoljni z zavrnitvijo deželnega zakona o ptičarstvu

TRST — »V zdajšnji italijanski juridični ureditvi ni nobenega prostora za ptičarstvo«. To je zatrdil deželni svetovalec Zelenih Giorgio Cavallo med včerajšnjo tiskovno konferenco, na kateri so pokomentirali sklep, s katerim je rimska vlada zavrnila deželni zakon št. 279 o ptičarstvu, ki ga je odobrila skupščina 25. julija. »Skupni učinek državnega okvirnega zakona o lovu na ptice, ustrezne konvencije iz Berna in razsodbe ustavnega sodišča št. 124 (1990) je namreč tak,« je nadaljeval Cavallo, »da preprečuje kakršno koli izdajanje normativov o lovu na ptice na deželni ravni in to tudi ne glede na izvajanje odredbe Evropske skupnosti št. 409 o zaščiti ptic, ki je sicer Italija ni osvojila.« Vlada je zavrnila oziroma poslala nazaj Deželi njen zakon 279 zaradi tega, ker je protius-

taven, sicer v nasprotju z ustreznimi določili Evropske skupnosti. To je razveselilo Zelene in naravovarstvenike nasploh (tudi italijanski WWF), a enako je reagiral predsednik deželne komisije za kmetijstvo, socialist Luigi Blasig: »Zgodilo se je pač tisto, kar sem pričakoval. Razprava o ptičarstvu v deželni skupščini je trajala polne tri dni ter je paralizirala vso redno dejavnost in vendar je bilo docela jasno, da je besedilo deželnega zakona v popolnem nasprotju z državno zakonodajo in z zadevnimi normami Evropske skupnosti.

Na tiskovni konferenci so med drugim še naglasili, da bo juridična ocena, kakršna velja za zavrnitev zakona 279, prišla v poštev tudi ob novembrskem referendumu glede lova v parkih.

Po predlogu Stranke demokratične prenovе Ali bo Istra županija?

PULJ — Po več kot enoletnem razglabljanju je predsednik puljske sekcije Stranke demokratične prenovе skupaj s strankino koordinatorko na istrski ravni Liliano Vale predstavil javnosti načrt o ustanovitvi istrske županije. Predlog bo SDP predložila vsem strankam, ki delujejo v Istri, da bi ga obogatili z novimi idejami, priporočili in navetili. Model »županije Istre« naj bi bil popoln odraz kulturne, zgodovinske, geografske, komunikacijske, politične in narodnostne stvarnosti tega območja s posebnim poslušom za avtohtone značilnosti.

Županija naj bi obsegala sedem občin (odprt je še vprašanje Opatije, Cresa in Lošinja), pri čemer Reka ne pride v poštev. Glavno mesto županije bi bil Pulj. Status županije bi jamčil Istri krajevno avtonomijo, tako bi samostojno odlo-

čala glede vsega, kar zadeva ambientalno načrtovanje, infrastrukturo, razvoj podjetništva, zaščito predšolskih otrok in šolski sistem nasploh, dalje zdravstvo, kulturo, naravno varstvo itd. Meja med občinami ne bi spremenili, pač pa bi bilo treba opredeliti pristojnosti predvidenih distriktov. Krajevna avtonomija bi se odrazila tudi na področju finančnih sredstev, ki jih uresničuje regija; ta sredstva bi investirali v razvoj Istre, sicer v skladu z republiškimimi programi. Stranka demokratične prenovе je pri tem izrecno upoštevala tudi italijansko narodnostno skupnost oziroma vprašanje o izvajanju sporazumov iz Osima ter najavila za konec septembra simpozij v Kopru na temo »Istra - regija«; udeležili se ga bodo zastopniki slovenske in hrvaške SDP pa tudi italijanske politične levice.

Pri Novem Sadu se lotevajo italijanskega jezika in kulture

NOVI SAD — S tečaji italijanskega jezika, ki jih bo vodil prof. Andrea Zinato iz Benetk, se bo nadaljevala te dni v Petrovaradinu (Novi Sad) dejavnost društva "Dante Alighieri". Društvo "za zaščito in širjenje italijanskega jezika ter kulture v svetu" je v glavnem mestu Vojvodine ustanovila 31. maja letos narodnostno mešana skupina ljudi (tod bivajoči Italijani, Srbi, Hrvati, Slovenci, Madžari, Slovaki, Romuni, Grki in Rusi), ki cenijo italijanski jezik in italijansko kulturo ter bi radi šli prek njunega površnega znanja, ki so si ga nabrali s pomočjo privatnih lekcij ali s študijem na beograjski Univerzi ali pa s štipendiranimi potovanji v Italijo, kakor je naglasil predsednik društva Vlado Bratuš, docent medicine na novosadski univerzi, ki je prebil vrsto let v Istri in se tam naučil istrsko-venetskega narečja.

Dejavnost društva "Dante Alighieri" se je začela, kot rečeno, konec maja in sicer z večerom, posvečenim koncertu tradicionalnih in modernih italijanskih skladb pa tudi poezijam in zabavnemu programu. Ustanovili so vodilni svet in več komisij, ki so zadolžene za prirejanje nadaljnjih podobnih manifestacij, kakor tudi debatnih večerov. Društvo namerava navezati tesne stike z istoimenskimi sedeži v Italiji, udeležilo se bo kongresa v Ferrari ter vzpostavilo primeren odnos s skupnostima Italijanov v Istri in na Reki. »Meja med različnimi kulturami ne sme biti,« je poudaril Bratuš.

V Pulju kmalu konferenca mest iz sklopa KVSE?

PULJ — Prihodnje zasedanje Mednarodne konference mest, katere članice so vse države članice KVSE, bi lahko bilo konec tega meseca v Pulju. To je povedal puljski župan Luciano Delbianco s pripombo, da čaka zdaj na ustrežno potrdilo iz Haaga, kjer ima ta konferenca sedež. Če tega ne mo možno izpeljati, pa bodo priredili srečanje z župani mest, ki so pobratena z istrskimi mesti, to pa so Gradec, Imola, Verona in Treviri.

Vsedržavno zasedanje družbe SIBIOC

VIDEM — V prostorih videmskega predstavništva deželne uprave (ul. S. Francesco) bo jutri ob 11.30 tiskovna konferenca, na kateri bodo predstavili značilnosti 23. vsedržavnega kongresa Italijanske družbe za klinično biokimiko - SIBIOC. Predstavnikom sredstev množičnega obveščanja bosta spregovorila deželni odbornik za zdravstvo Mario Brancati in prof. Fabio Gonano, ki bo predsedoval kongresu.

Dober razvoj čedajske Ljudske banke

ČEDAD — Ljudska banka v Čedadu je dosegla v prvem polletju letos ugodne rezultate. Obseg zbranih sredstev je narasel za 11,89% na 762 milijard lir, neposredno zbrana sredstva so se pomnožila za 10% na 440 milijard lir, premoženje se je vzpelo za 16,45% na 74,6 milijarde lir, število članov pa za 541 na 5.400. V kratkem bodo odprli več novih filial, a novi glavni sedež bo začel poslovati v začetku leta 1992.

Kobilo Berto ki je zbežljala so hudo pretepli

BOCEN — Kobilica Berta, ki je med folklornim sprevodom v kraju Alpe di Siusi 11. avgusta zbežljala in ranila 30 oseb, je bila včeraj ponoči žrtev kazenskega pohoda. Neznanci, ki so vedeli, da njenega lastnika Gottfrieda Kritzingerja ni doma, so vdrli v hlev in kobilico hudo pretepli s palicami. Karabinjerji so že zasledili nekaj domnevnih storilcev. Berta je zbežljala, ker se je ustrašila kresa na alegoričnem vozu.

Pri Deželi so imenovali tri direktorje

TRST — Deželni odbor je potrdil imenovanje treh novih funkcionarjev pri deželni upravi, ki bodo neposredno odvisni od odbornika za gozdarstvo, parke, šport, lov in ribolov Adina Cisilina. Giuseppe Kravina bo odslej deželni direktor za gozdarstvo in parke (Eugenio Gussetti je odšel v pokoj), Bruno Gerola bo vodil deželno direkcijo za lov in ribolov, Aldo Zanini pa bo zadolžen za šport in rekreacijo.

Posebno v Trstu in v Devinu-Nabrežini Slovenci kamen spora v občinskih statutih

Po poletnem premoru bo prihodnji teden znova skoraj redno steklo upravno življenje. Tržaški občinski svet se bo sestavljal ponekod, 9. septembra, v petek, 12. pa bo na vrsti zasedanje pokrajinske skupščine. Obe upravi sta še brez statuta, ki ga morajo vsa izvoljena telesa obvezno odobriti do srede oktobra, v nasprotnem primeru tvegajo komisarija. O statutu bodo v prihodnjih dneh razpravljali tudi v zgornji, repentabški in devinsko-nabrežinski občini, kjer je bil sinoči politični vrh večinskih strank KD, PSI in Slovenske skupnosti. Osnutek občinskega statuta je v Nabrežini sprožil že precej glasnih polemik med strankami, odprta vprašanja pa se v glavnem nanašajo na dvojezično poslovanje občinskega tajnika in branilca občanovih pravic, ki ga predvideva reforma krajevnih ustanov. Občinski svet se bo s statutom ukvarjal najbrž prve dni oktobra.

Slovenci in slovenščina bodo najbrž kamen spora tudi na Občini Trst, kjer so prav ta vprašanja v drugi polovici julija spravila v precejšnje težave Richettijevo upravo. Za odložitve razprave o statutu so se izrekli nekateri socialisti, posebno iz tistih krogov, ki so

»občutljivi« za nadaljevanje volilnega zavezništva z Listo za Trst. Sedaj pa ni več časa za nova odlaganja ter za slepomišljenja, čeprav je skoraj gotovo, da bo o tržaškem statutu tekla razprava šele tik pred zapadom roka za njegovo odobritev, ko se bo mnogim mudilo, da se izognejo komisarski upravi. Obstaja vsekakor velika nevarnost, da se bo večina občinskih svetovalec zelo omejevalno izrekla o rabi slovenskega jezika, povsem odprto pa ostaja vprašanje slovenščine v rajonskih svetih, kjer bi jo hotel marsikdo odpraviti. S podobnimi vprašanji se bo seveda ukvarjal tudi pokrajinski svet.

September odpira tudi druga politična vprašanja, ki so vezana tako na poslovanje krajevnih uprav, kot so na primer priprave na volitve, ki bodo prihodnje pomlad. V posameznih strankah so že v teku notranje igre (in tudi spori) za kandidate, posebno za parlament, v katerem trenutno zastopajo Trst poslanci Coloni (KD), Bordon (DSL) in Camber (listar izvoljen na listi PSI) ter senatorja Agnelli (PSI) in Spetič. Slovenski senator je bil izvoljen na listi nekdanje KPI, nato je pristopil v Gibanje komunistične prenov.

Svojo prisotnost zagotovil tudi predsednik deželne vlade Biasutti Ob otvoritvi Sprejemnega centra še odprta meja in sejem v Gročani

Po nedavni ureditvi poti in opremljenosti naravnega parka z didaktično-informativnimi smerokazi je sedaj na vrsti uradna otvoritev Sprejemnega centra Doline Glinščice. Poslopje v sodobnem slogu, ki so ga v treh letih zgradili ob občinskem gledališču France Prešeren v Boljuncu, v teh dneh opremljajo z avdiovizuelnimi napravami in kompjuterji - skratka, z najsodobnejšimi tehnološkimi pripomočki, s pomočjo katerih bodo vsakemu obiskovalcu dostopni podatki o značilnostih tega naravnega parka. Slovesna uradna otvoritev bo v petek, 13. t.m. ob 17.30: vabilu dolinske občinske uprave so se odzvali že številni ugledni gostje. Svojo prisotnost na otvoritveni slavnosti je potrdil tudi predsednik deželne vlade Adriano Biasutti, ki bo ob tej priložnosti tudi prvič obiskal Občino Dolina. Poleg krajevnih upravno-političnih osebnosti so vabljeni tudi politični predstavniki iz bližnje Slovenije, prav gotovo bo na petkovem odprtju zastopana tudi slovenska vlada, morda celo v osebi predsednika Peterleta.

Otvoritev Sprejemnega centra Doline Glinščice bo obogatila vsakoletno jesensko izvedbo odprte meje, že tradicionalne pobude, ki jo Občina Dolina prireja v sodelo-



vanju z obmejnimi občinskimi upravami. Dvodnevna manifestacija, ki jo od vsega začetka spremlja poudarek na pomembnih vrednotah, kot so mir, sožitje in prijateljstvo, bo na vrsti v soboto, 14. t.m., in v nedeljo, 15. t.m. Ob tej priložnosti bosta odprta mejna prehoda v Gročani in v Bataču, tako da bo možen sprehod po Dolini Glinščice, po stezah onstran državne meje vse do Vrhpolja. S petkovo otvoritvijo in jesensko izvedbo odprte meje pa sovpada še Razsta-

va-sejem kmetijskih pridelkov Krasa, ki bo letos že četrtrič po vrsti na trgu v Gročani. Priprave na ta vaški, pristni kmetijski praznik so že v teku, za uresničitev pobude pa ob sodelovanju dolinske občinske uprave skrbijo prebivalci Gročane, Peska in Drage.

Ob vrsti pomembnih prireditev, ki bodo prihodnji konec tedna popestrile vasi dolinske občine, gre gotovo velika pozornost prav uradnemu odprtju Sprejemnega centra za naravni park Doline Glinščice. Pobuda se uvršča med tiste večje načrte, ki jih dolinska občinska uprava uresničuje za varstvo in zaščito naravnega okolja, v tem primeru točneje za vrednotenje dragocenega naravnega bogastva, ki se ohranja vzdolž reke Glinščice. Od uradne ustanovitve tega naravnega parka so se zvrstile že številne manjše, a zato nič manj pomembne pobude. Ob podrobnih znanstvenih raziskavi območja gre med zadnjimi poudariti postavitev didaktično-informativnih tablic vzdolž glavnih stez in večjih tabel ob vzhodih v naravni park, z zemljepisnimi podatki in »nasveti« za spoštljiv, naravovarstveni odnos do zaščitnega območja. To delo sedaj dopolnjuje večje središče, v katerem bodo zbrani in predstavljeni vsi podatki o naravnem parku, o rastlinah in živalih, ki v njem domujejo, o geomorfoloških in sploh drugih znanstvenih značilnostih. Med drugim sprejemni center ne bo namenjen samo tovrstni uporabi: notranjost je namreč opremljena tako, da se po potrebi lahko spremeni v manjšo dvorano, primerno za predavateljske in podobne prireditve. S sodobnostjo pa se ne usklajujeta le zunanji videz zgradbe in oprema, temveč tudi ureditev prostora brez t.i. arhitektonskih pregrad, ki omogoča obisk in uporabo tudi prizadetim.

Za zbiranje potrebnih podatkov bo poskrbela skupina strokovnjakov, upravljanje centra pa bo zelo verjetno poverjeno zunanjim sodelavcem. DAMIANA OTA

Ta mesec zapade rok za prijavo ostankov vina

Kmečka zveza obvešča vse vinogradnike, da morajo letos prijaviti morebitne ostanke vina, ki so jih imeli na zalogi dne 31. avgusta opolnoči. Zaloge vina, ki je ostala tega dne, mora biti razvidna tudi na hrbtni strani letne prijave vina, oziroma na registru za komercializacijo.

V prijavi morajo biti navedene količine namiznega vina in vina s kontroliranim poreklom (malvazija, teran, kraška črnina). Kdor ne prijavi ostankov vina v zalogi ne bo mogel teh na noben način prodati. Prijave morajo biti vložene na občino, kjer se nahaja klet, najkasneje do 6. septembra.

Kmečka zveza bo svojim članom izpolnjevala prijave na sedežu v Trstu, po na Opčinah v ter na dolinskem županstvu danes od 12. do 14. ure. Zainteresirani naj s seboj prinesejo zadnjo prijavo vina.

Od petka v gledališču Miela zanimiva fotografska razstava Utrinki o vojni v Sloveniji



(Foto Davorin Križmančič)

Italijanski, pa tudi evropski časopisi, ki so poročali o vojni v Sloveniji, so usmerili svojo pozornost predvsem na kri. To jasno dokazujejo dnevniki, tedniki in mesečniki, ki so izšli ob koncu junija in v začetku julija. Skoraj vsi so na platnicah in na straneh, ki so bile posvečene spopadu, poudarjali predvsem kri in človeške žrtve, ki jih je zahteval spopad.

Po svoje je bil ta ključ »branja« vojne v Sloveniji najbolj enostaven, poleg tega pa tudi pristop, ki je po oceni založnikov in direktorjev omogočal največjo prodajo. Po drugi strani pa je ravno zaradi tega pristopa analiza slovenskega in jugoslovanskega dogajanja bila bolj površna, usmerjena predvsem v vojno reporterstvo, ki je prezrlo veliko drugih, morda manj kričeh, a nedvomno pomembnejših aspektov dogajanja v Sloveniji. In komaj se je stanje dovolj pomirilo in ni bilo več prelivanja krvi, je Slovenija zginila s prvih stani časopisov.

Kaj pomeni tak način informiranja? V kolikšni meri mediji odstranjujejo in odmišljajo tiste aspekte in tiste dogodke, ki se ne usklajujejo z njihovo predstavo in z njihovim modelom poročanja o dogajanju? Prispevek k razmišljanju o teh problemih bo tudi razstava fotografij, ki jo bodo odprli v petek v gledališču Miela in na kateri bo sodelovalo sedem fotografov, ki so sledili dogajanju v Sloveniji ter skušali dokumentirati vse aspekte: od krvavih spopadov do življenja v izrednih razmerah.

Razstava najbrž ne bo dala dokončnih odgovorov in jih tudi ne more. Je pa vendarle pomembna, da se o teh vprašanjih začne razmišljati in razpravljati, saj imajo tudi sredstva obveščanja - in še zlasti fotografija, ki ima lahko velik emotivni naboj - v sodobni družbi veliko odgovornost, saj je ravno korektno obveščanje eden od temeljev demokracije.

Na razstavi, ki jo bodo odprli v petek ob 19. uri, sodelujejo s svojimi fotografijami fotoreporterji Igor Modic, Srdjan Živulović, Aleš Cernivec, Jože Suhadolnik, fotoreporter Primorskega dnevnika Davorin Križmančič, Massimo Cettin in Giovanni Montenero. Razstava, ki jo je pripravila zadruga Bonaventura postavila pa Fabio Amodeo in Giovanni Montenero, bo odprta do 13. septembra (vsak dan od 11. do 13. in od 17. do 20. ure).

Franka Škrk

Lepo uspel izlet kulturnega društva Vigred ki je popeljal večjo skupino v Španijo



Izlet društva Vigred v Španijo se je pričel kot večina lepih stvari, ki jih z veseljem pričakujemo. Po tolikih pripravah jetako prišel dan odhoda, toliko pričakovani 16. avgust.

Čeprav še nekam zaspani smo se skupina izletnikov iz Trsta, Trebča, Proseka, Nabrežine, Devinu in Medje vasi ob 5. uri zjutraj podali na dolgo pot do Španije. Po dolgi vožnji smo v popoldanskih urah dospeli v Montecarlo, kjer smo si ogledali tovarno parafumov Fragomard in botanični vrt. Nato smo se odpeljali v Nizzo, kjer smo

se namestili v hotel Relais Blues in tam imeli večerjo, po večerji pa smo šli v Montecarlo na nočni ogled mesta, palače družine Grimaldi, Casino itd. V soboto zjutraj pa smo odpotovali v Španijo, kjer smo v večernih urah dospeli v Tossa De Mar in se namestili v hotel Imperial. V nedeljo zjutraj smo se podali na plažo in uživali toplo špansko sonce. V popoldanskih urah smo si ob spremstvu vodiča Darka in potrpežljivega šoferja Cirila ogledali lepote Barcelone, znano bikoborbo na Plaza de Toros Manumental, čudovit tem-

pelj Sacrade Familie, Plaça di Cololunya, glavne ulice do hriba Mantjuic, kjer smo imeli prekrasno sliko nočne Barcelone in enkratni program barv, luči, glasbe in vode znanega vodometeta Mantjuic.

V ponedeljek zvečer, po prostem dnevu za ogled prelepega mesta Tossa De Mar, mo se odpeljali v Gran palace v Lloret De Mar in prisostvovali večeru flamenka.

V torek zjutraj smo se spet podali na pot proti Nizzi, kjer smo imeli postanek v Cannesu in si ogledali mesto in znano filmsko dvorano. Zvečer nas je čakala v hotelu (Relais blue v Nizzi) večerja in že je prišel dan odhoda, bil je to konec lepega izleta. Na poti domov smo se ustavili še v Veroni, kjer smo imeli še kratek postanek.

Čeprav utrujeni smo do doma veselo prepevali in nazdravili vodiču Darku in gospe Mariji, ki stapravkar tiste dni praznovala rojstni dan. Domov pa smo se vrnili s prekrasnimi spomini na vesele dni, ki smo jih skupaj preživeli in se poslovili z obujbo, da se kmalu spet zberemo in se skupaj podamo na lep izlet, tak pač kot je bil v Španijo.

pismo uredništvo

Zakaj nihče ni vedel o važnih dokumentih?

Spoštovano uredništvo!

Kot dolgoletni naročnik Primorskega dnevnika, si upam vprašati sledeče: ima ali nima ta naš časopis nalogo, da bi bralce seznanjal o krožnicah glede uporabe slovenskega jezika v javnih uradih tržaške občine in ki so nam bile (namerno?) toliko let prikrite? Je mogoče, da nihče od naših izvoljenih politikov za to ni vedel? Mi sedaj vemo le to, da se je ustvarila velika krivica in škoda na račun naših pravic glede uveljavljanja slovenskega jezika in vsega, kar temu sledi: od nezaposlenosti naše mladine do drsenja v asimilacijo! Naj se uveljavljajo mlačnost, nevednost in životarjenje brez idealov?

Nekateri se pa le ne vdamo, zato si želimo več obveščanja in moralne podpore od naših zastopnikov, katerim je bila - prav od nas - zaupana ta naloga.

Hvala in brez zamere.

A. Pertot

Skromna udeležba na včerajšnjem mirovnem shodu sindikatov na Borznem trgu »Za takojšen konec vojne in sodelovanje v katerem naj tudi Trst dobi svoje mesto«



Mnogo plemenitih in treznih misli je bilo izrečenih sinoči na mirovnem shodu, ki se je odvijal na Borznem trgu na pobudo združenih sindikalnih organizacij. Le škoda, da jim je bila voljna prisluhniti zaskrbljujoče skromna množica, ki ta naziv po videzu komaj zasluži.

K manifestaciji so pristopila številna združenja, stranke in organizacije, med temi DSL, KD, Zeleni, Unija Italijanov iz Istre in Reke,

Sindikat slovenske šole in občine tržaške pokrajine. Politični predstavniki so bili v dobršni meri prisotni, prav tako tržaški župan Ricchetti in predsednik pokrajine Crozzoli, ki sta zbrane tudi nagovorila z občutenimi besedami o miru in sožitju, saj je mir ne samo splošno moralno vodilo človeštva ampak tudi življenski interes za naše mesto. Toda Trst, ki mu je bilo zborovanje namenjeno, se je

tudi tokrat slabo odrezal. Kot da še pred slabima mesecema ne bi bil »poslušal rafalov celo pred lastnimi vrati«, kot je dejal pesnik Miroslav Košuta, čigar nagovor v celoti objavljamo na prvi strani.

Pokrajinski tajnik UIL Luciano Kakovic je vojna dogajanja na Hrvaškem označil kot nerazumljivo podivjanost človeških strasti. Vojna je svoje tragično lice pokazala s krvoločno morijo med ljudmi, ki so desetletja v miru živeli skupaj. Neslutena in umetno razpihovana sovraštva so prišla na površje, kakor da bi čas v smislu mirnega sožitja nič ne pomenil. Kakovic je omenil težke posledice vojne na tržaško gospodarstvo, ki jih bo težko popraviti, če se sovražnosti ne bodo takoj prekinile. Kompleksnega vprašanja odnosov med Srbi in Hrvati pa vsekakor ni mogoče reševati po logiki prevlade močnejših nad šibkejšimi.

Predstavniki Unije Italijanov iz Istre Ezio Giuricin je podčrtal pomen dejstva, da so sindikalne organizacije, verjetno prvič, omogočile predstavniku italijanske manjšine, da sodeluje na takšnem zborovanju, ki simbolično, a zgovorno povezuje skupne interese obmejnih narodov in manjšin za mirno sožitje in sodelovanje. Ne-

razumljivo je, da zmanjkuje spoštovanje miru ravno v časih, ko ga svet najbolj potrebuje. Mir ne pomeni samo »odsotnost vojne«, ampak dejansko pomeni spoštovanje in razumevanje med različnimi, iskanje sožitja med različnimi, ki jim je usojeno bivati pod isto streho. Za mir je treba izpustiti iz rok puške, vendar je treba ljudi za sožitje predvsem vzgajati. Italijanska manjšina doživlja tragične posledice spopadov tudi na svoji koži.

Predstavniki CGIL Riccardo Descovi je mirovno pobudo sindikatov obrazložil ne samo kot formalen akt solidarnosti z napadeno Hrvaško, ampak kot pobudo za aktivizacijo ljudi in družbenih dejavnikov v odnosu do problemov sosednjih narodov. Trst lahko res postane evropsko mesto, če bo znal v ključnih trenutkih pokazati avtonomno iniciativo, kar bi moral pogumno in odločno storiti, že zaradi položaja, v katerem se nahaja.

Toda, kot rečeno, če bi sodili po včerajšnji udeležbi, smo od tega še daleč. Na sliki (foto Magajna): Udeleženci včerajšnjega mirovnega shoda na Borznem trgu.

Delavci znova brez plač Še hude težave v industrijskem obratu IRET

Obrat IRET se še dalje sooča z zelo hudimi težavami, katerim trenutno žal ni videti konca. V tovarni je trenutno zaposlenih petdeset delavcev, sto pa jih je v dopolni blagajni, ki pa se je že iztekla, prav včeraj pa je bilo vsem sporočeno, da ne bodo dobili avgustovskih in septembrskih plač, naročil pa dejansko ni na obzoru. O hudi krizi v obratu je tekla beseda na včerajšnjem sestanku sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL in vodstvom Ustanove za industrijsko cono EZIT, ki kaže precejšnjo občutljivost za bodočnost delavcev te tovarne. Sindikate so zastopali Strani (UIL), Galante (CGIL) ter Rosso, Gregoretti in Petrini (CISL).

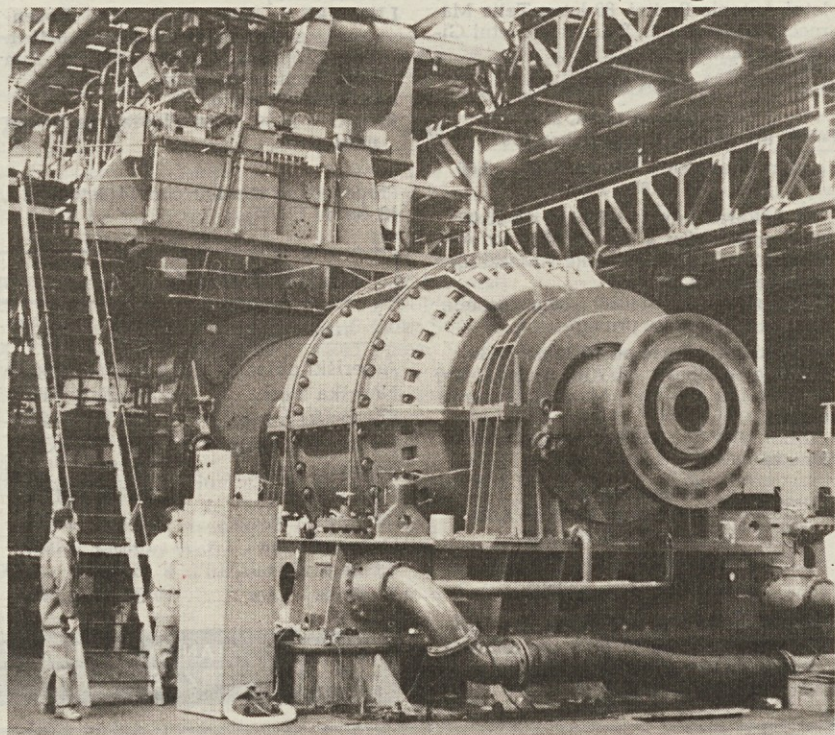
Obe strani sta ugotovili, da imata težave pri vzpostavitvi pravih stikov z lastništvom obrata, ki očitno ne kaže velikega razumevanja za položaj delavcev. Glede tega bodo tako sindikati kot EZIT zahtevali poseg predsednika delnega odbora Biasuttija, da glede IRET-a nastopi tudi pri pristojnih vladnih teles, posebni pri ministru za javne soudeležbe. IRET je vsekakor še brez upravnega odbora, ki naj bi ga delničarji — vsaj tako je bilo javljeno tovarniškemu svetu — izvolili šele 16. septembra.

V Boljuncu te dni preizkušajo motor za veliko tovorno ladjo

V Tovarni velikih motorjev — GMT so včeraj začeli preizkušati enega največjih motorjev, ki so jih kdaj izdelali v boljanskem obratu. Gre za 12 metrov visoki in 9 metrov široki motor, ki bo poganjal tovorno ladjo z nosilnostjo 135 tisoč ton, ki jo trenutno gradijo v ladjedelnici Fincantieri v Margheri po nalogu plovne družbe Siosa italijanske grupe Grimaldi. Motor (v bližini bodočnosti jih bodo sestavili še pet) so izdelali po licenci švicarskega podjetja New Sulzer Diesel, ki sodi v italijanski koncern Fincantieri.

Na ogled preizkušnega obratovanja so voditelji TVM povabili strokovnjake iz Združenih držav Amerike, Japonske, Sovjetske zveze, Nemčije, Velike Britanije, Francije, Norveške, Jugoslavije, Poljske, Kitajske, Koreje in seveda Italije, ki je zastopana s predstavniki plovne družbe Siosa in drugih velikih podjetij, ki se na razne načine ukvarjajo s pomorstvom.

Na sliki (foto Magajna) novi motor, ki ga v teh dneh preizkušajo v Tovarni velikih motorjev — GMT.



V Zgoniku glasbeno slovo od letošnjega toplega poletja

Skupina SAZGO in glasbena zadruga Ars nova bosta v skupnem sodelovanju izvedla še zadnji poletni praznik z naslovom *Nasvidenje počitnice*. Ob tej priložnosti bosta igrala ansambla, ki sta v tej sezoni imela največ poslušalcev, plesalcev, kritikov in opazovalcev: California in Happy day. Kranjska skupina California, ki jo sestavljajo pretežno zelo mladi glasbeniki, je pred poletno sezono izdala svojo prvo kaseto, ki vsebuje nekaj odličnih hitov kot "V meni je Kalifornija", "Vrag naj te vzame", itd. Gonilni sili tega banda sta pevec in avtor Matjaž Zupan ter kitarist Igor Potočnik. O ansamblu Happy day pa ni kaj dosti povedati, saj so kot domačini še kar dobro poznani.

Vsekakor sezona gre proti koncu in fantje bodo nastopili še v disko-klubu Euforia v Devinu, skupaj z ansamblom Agropop. S tem večerom naj bi se začela zimska oz. jesenska zabavna sezona zadruge Ars nova, ki bo skušala pripraviti za vsak petek kvaliteten rock in disco žur. Na razpolago so tudi vabila, s katerimi bodo obiskovalci imeli dober popust na

vstopnici. Ta vabila pa bodo na razpolago na prazniku v Zgoniku pri članih ansambla Happy day in pri organizatorjih skupine SAZGO. Vredno je omeniti, da bo tokrat nastopil (prvič v zamejstvu) istrski kantavtor Franci Blaškovič, ki je pred kratkim izdal svojo novo ploščo z naslovom "Mens sana in malvasia istriana". To je neke sorte istrskega rock kabareta, v teku katerega Franci Blaškovič poje in pripoveduje. Za kaj se gre pa boste lahko sami preverili, če boste v soboto in nedeljo prišli na praznik v Zgonik. (lev)

■ Na nabrežju Grumula je v noči med ponedeljkom in torkom zgorel furgon. Vozilo je bilo parkirano v bližini bencinskih črpalk IP in Monteshell. Kljub hitremu posegu tržaških gasilcev je ogenj v nekaj minutah povsem uničil dostavno vozilo, ki je last 26-letnega Alessandra Carlinija iz UL. Todi 12. Lastnik je policiji, ki vodi preiskavo o požaru, povedal, da ga je pokiral na nabrežju v ponedeljek dopoldne, s furgonom pa je dostavljal časopise kioskom in trafikam.

Na Gradu sv. Justa razstava fotografij Franca Fontane

Na gradu sv. Justa soi včeraj odprli razstavo fotografij, ki jih je v svoji 30-letni karieri posnel znani italijanski fotograf Franco Fontana. Na ogled je skupno 150 fotografij, od prvih znanih pokrajin, ki jih je fotograf iz Modene posnel leta 1964 pa do fotografiji, s katerimi je v sedemdesetih letih

zaslovel po vsem svetu, vodnjaki in ženskimi akti, ki spadajo med Fontanove najljubše teme.

Razstava fotografij Franca Fontane bo odprta do 10. oktobra. Zatem bo na Gradu še razstava sodobnih likovnih umetnikov, novembra pa bodo na ogled fosili.

Drugi koncert Glasbenega septembra

V evangeličansko-luteranski cerkvi na Trgu Panfili bo jutri drugi koncert v okviru glasbene revije Glasbeni september. Sopranistka Maria Sokolinska Noto bo ob spremljavi pianista Silvia Sirsena zapela vrsto liederov R. Straussa in S. Rahmaninova. Poljska pevka Maria Solinska je pela že v največjih italijanskih in tujih operah, posnela pa je tudi vrsto plošč. Koncert se bo začel ob 20.30.

Za vsakogar nekaj na Radiu Opčine

Od 6. septembra bo Radio Opčine uvedel novo oddajo z naslovom Za vsakogar nekaj. To bo oddaja, v kateri bo radio obveščal poslušalce o raznih dogodkih, razstavah in prireditvah. Nova oddaja bo predvsem namenjena objavi vseh oglasov, ki ga bodo radiu po-

slali po pošti ali pa neposredno po telefonu. Oddaja bo namenjena tudi malim oglasom o prodaji in nakupu ter zamenjavi predmetov in vsakovrstnih stvari. Oddaja Za vsakogar nekaj bo na sporedu na Radiu Opčine vsak petek od 18. ure do 19.30.

Predlog tržaških občinskih svetovalcev PSI Perellija in Chende V Barkovljah naj bi uredili ambulanto za prvo pomoč

Socialistična svetovalca v tržaškem občinskem svetu Alessandro Perelli in Fulvio Chenda sta poslala tržaškemu županu pismo, v katerem predlagata, naj bi prihodnje leto odprli v Barkovljah ambulanto za hitro pomoč. Ambulanta naj bi bila primerno velika in opremljena s potrebnimi zdravniškimi aparaturami. Za njeno obratovanje pa naj bi skrbela ustrezne ustanove ali pa družbe, kot sta SOGIT ali pa Rdeči križ.

Namen ambulate naj bi bil predvsem ta, da bi v poletnih mesecih, ko prihaja v Barkovlje na tisoče ljudi, nudila prvo pomoč ponesrečenim ljudem, ali pa tistim, ki jih pod soncem zajame slabost. Teh primerov je poleti veliko. Zaradi gneče sev Miramarskem drevedu pripeti veliko prometnih nesreč. Veliko nesreč se zgodi tudi manj previdnim kopalcem. Prav tako niso redkost nenadne slabosti kopalcev.

Pri teh nesrečah se zaradi velikega prometa in gneče znajdejo v težavah tudi rešilci in zdravniki, ki morajo nemudoma na kraj nesreče. Ambulanta bi vsekakor razbremenila oddelke za hitro pomoč v bolnišnicah, kopalci pa bi lahko računali,

da če se jim kaj pripeti, bodo deležni hitre in učinkovite prve pomoči.

Socialistična svetovalca predlagata tudi srečanje med občinsko upravo tržaško KZE, CRI in SOGIT, na katerem bi lahko poglobili problem in našli rešitev za novo ambulanto.

■ Tržaška občinska odbornika Cernitz (javna dela) in Codarin (okolje) sta si včeraj ogledala bonifiko nekaterih zelenih površin v Naselju sv. Sergija, ki jih je opravila Občina, da bi nudila temu območju lepši videz. V kratkem naj bi preuredili še higienske prostore v trgovskem centru na Trgu 25. aprila, uredili pa naj bi tudi igrišče za mladino.

† Nenadoma nas je zapustila naša draga

Marija Grgič



Pogreb bo jutri, 5. septembra, ob 11.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v padriško cerkev.

Žalostno vest sporočajo sinova Oskar z ženo Mileno in Svetko z ženo Ano in hčerko Matejko, sestrji Zofija in Evgenija ter ostalo sorodstvo.

Padriče, 4. septembra 1991

Ob bridki izgubi mame Marije izreka občuteno sožalje svojemu ravnatelju Svetu Grgiču in svojcem

Glasbena matica

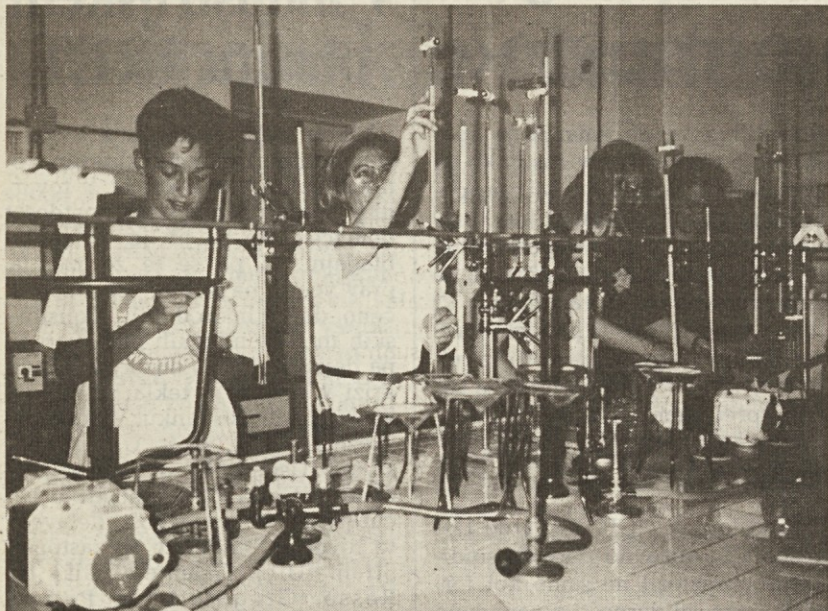
Ob izgubi predrage mame Marije izreka Oskarju in Svetu Grgiču iskreno sožalje

KD Slovan

Ob izgubi člana Benedikta Grgiča izreka iskreno sožalje svojcem

Gospodarska zadruga v Bazovici

Pri izvedbi Tabora »Laško 91« sodelovala tudi šola J. Stefan



Pri izvedbi nedavnega raziskovalnega Tabora »Laško 91« je sodeloval tudi tržaški poklicni zavod Jožef Stefan, ki je dal na razpolago kemijsko-biološki laboratorij. Naravoslovna skupina, kot priča gornja fotografija, je v tem laboratoriju analizirala primerke vode iz Soče in Timave.

gledališča

Gledališče Verdi

Jesenska simfonična sezona 1991
V petek, 6. septembra, ob 20.30 (red A) otvoritveni koncert letošnje simfonične sezone. Pod vodstvom Lü Jia bosta nastopila orkester in zbor Gledališča Verdi. Na sporedu Mozart in Prokofiev. Predprodaja vstopnic je v teku pri blagajni gledališča Verdi, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure. Na dan koncerta bo blagajna odprta od 9. do 12. ure in od 18. do 21. ure.

razna obvestila

Zveza slovenskih kulturnih društev sporoča, da bodo tržaški uradi od 10. septembra odgovarjali na novo tel. št. 635626.

Letniki leta 1921 iz Proseka, Kontovela, Gabrova in Brišičkov javite se v baru Lukša na Proseku v soboto, 7. t. m., ob 18. uri, da se dogovorimo za skupno slavo. Tel. 225217.

MePZ M. Pertot vabi stare in nove pevke na prvo pevsko vajo, ki bo jutri, 5. t. m., ob 20. uri v društvenih prostorih v ul. Cerreto 12.

Tržaška knjigarna obvešča cenjene odjemalce, da bo od 10. septembra dalje odgovarjala na novo tel. št. 635954 ali 635969.

MPZ upokojencev iz Brega obvešča, vse pevce, da bo prva vaja jutri, 5. t. m., ob 20. uri v gledališču »F. Prešeren« v Boljuncu in vabi vse upokojence, ki bi radi peli, da se priključijo zboru.

Glavni svet Kmečke zveze se bo sestel jutri, 5. septembra, ob 20.30 na sedežu v Trstu, ul. Cicerone 8/b.

izleti

Zveza upokojencev CGIL iz Nabrežne organizira ob priliki praznika grozjda izlet v VO (Colli Euganei) v nedeljo, 15. septembra. Za informacije tel. št. 200036 ob uradnih urah.

ŠD Zarja organizira 7. t.m. enodnevni izlet na Koroško (Avstrija). Na razpolago je še nekaj mest. Informacije na sedežu krožka ŠD Zarja od 18. do 22. ure ali po telefonu 226608.

koncerti

Glasbeni september

Jutri, 5. t. m., ob 20.30 bo na sporedu koncert sopranistke Marie SOKOLINSKE. Ob spremljavi pianista Silvia SIRENA bo zapela 25 liedov R. Straussa in S. Rachmaninova.

Grad sv. Justa

Jutri, 5. septembra, ob 21. uri v sklopu prireditve »E...state in città« bo na sporedu celovečerni koncert AMEDEA MINGHIJA.

Grad sv. Justa

V nedeljo, 8. septembra, ob 21. uri koncert nagrajencev Mednarodnega natečaja »Castello di Duino«, ki je bil letos posvečen klarinetu.

razne prireditve

Krožki zahodnega Krasa »Gibanja za komunistično prenovo« prirejajo svoj prvi praznik, ki bo na vrtu Ljudskega doma v Križu. Praznik se prične v petek, 6. t.m. in se zaključi v ponedeljek, 9. t.m. Program je zelo pester. Ne bosta manjkali ne zabava ne dobro založeni kioski.

šolske vesti

Glasbena matica - Trst obvešča, da vpisuje nove gojence za šolsko leto 1991/92 do vključno srede, 11. septembra od 9. do 12. ure v Ul. Manna 29, tel. 418605. Popravni izpiti iz teorije in solfeggia bodo v torek, 10. t. m., ob 15. uri. Vpisovanje - podružnica Nabrežina v torek, 10. t. m., od 17. do 18. ure ter v podružnico Boljunc v sredo, 11., od 17. do 19. ure.

čestitke

Danes praznuje 5. rojstni dan ALEX MAAR. Da bi zrastle v pridnega in poštenega fanta mu želijo sestra Federica, mama in očka.

Danes praznuje 80. rojstni dan ANGEL VELJAK. Še na mnoga zdrava leta mu želita soseda Draga in Angel Kosmač.



SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

RUZANTE

MOSCHETA

Režija Boris Kobal

PREDSTAVE NA PROSTEM

jutri, 5. t. m., ob 20.30 ZGONIK - igrišče pod županstvom
v petek, 6. t. m., ob 20.30 - PREBENEG - v parku
v soboto, 7. t. m., ob 20.30 - BAZOVICA - Gospodarska zadruga
v nedeljo, 8. t. m., ob 20.30 - PROSEK - Kulturni dom

Danes praznuje svoj 80. rojstni dan

Marija Bukavec

Mnogo sreče in zdravja ji želijo: sinova Drago z Berto, Egon z Luciano, vnuki Viviana z Robertom, Daria z Dimitrijem, Sandor in Sabrina.

včeraj - danes

Danes, SREDA, 4. septembra 1991

ROZALIJA

Sonce vzide ob 6.29 in zatone ob 19.39
- Dolžina dneva 13.10 - Luna vzide ob 14.08 najnižja 8 cm, ob 19.34 najvišja 29 cm.

Jutri, ČETRTEK, 5. septembra 1991

LOVRENC

PLIMOVANJE DANES: ob 1.36 najnižja -41 cm, ob 8.38 najvišja 27 cm, ob 14.08 najnižja 8 cm, ob 19.34 najvišja 29 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25,2 stopinje, zračni tlak 1026,2 mb narašča, veter severovzhodnik 12 km na uro, vlaga 47-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 21,9 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marella Lorenzini, Giulio Battini, Martin Zuzek, Lara Angelini, Lorenzo Alberti, Marco Damiani, Gemma Garatti, Valentina Bronzini, Matteo Brenici.

UMRLI SO: 80-letni Giuseppe Queruzzi, 89-letni Francesco Sutrm, 85-letna Stefania Urbanc, 50-letni Giuseppe Pacifico, 84-letni Alberto Galuppo, 90-letna Angela Facchinetti, 81-letni Ernesto Corbato, 55-letni Benedetto Gregori, 82-letna Maria Sila, 83-letna Maria Grgič, 71-letni Antonio Rodini, 80-letna Telia Marocchi, 63-letna Ilda Falcone, 84-letni Giuseppe Lamola.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 2., do sobote, 7. septembra 1991

Normalen urnik lekarn: 8.30 - 13.00 in 16.00 - 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Largo Sonnino 4 (tel. 726835), Ul. Alpi Giulie 2 (tel. 828428), Milje - Mazzinijev drevored 1 (tel. 271124).

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Largo Sonnino 4, Ul. Alpi Giulie 2, Trg S. Giovanni 5, Milje - Mazzinijev drevored 1.

SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg S. Giovanni 5 (tel. 631304).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL

NA DOM TEL. 350505

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpriznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razstave

V TK galeriji je na ogled skupinska poletna razstava s posebnimi popusti.

Na sedežu letovišarske ustanove v Miljah je na ogled razstava izdelkov, ki so jih pripravile udeležence tečaja ENCIP za slikarstvo pod vodstvom Gabry Benci. Prvič razstavljajo Daniela Coga, Patrizia Del Fabbro, Patrizia Iacono, Elena Marcusa, Editta Tagliarini in Marina Zullich. Razstava bo odprta do 12. t. m., ob delavnih od 10. do 13. ure.

Na sedežu letovišarske ustanove v Sesljanu bo do 10. septembra odprta razstava furlanskega slikarja ERMANNA ROSSIJA. Urnik: od 9. do 13. ure.

kino

ARENA ARISTON (poletni kino) - 21.00

Whore, r. Ken Russell.

EXCELSIOR - 19.00, 22.15 Un bacio prima di morire, r. James Dearden, □

EXCELSIOR AZZURRA - 18.45, 22.00

Teneramente in tre, i. John Travolta.

NAZIONALE I - 16.00, 22.15 Tartarughe

Ninja 2 - Il segreto di Ooze.

NAZIONALE II - 16.30, 22.15 I ragazzi degli anni '50.

NAZIONALE III - 16.30, 22.15 Pentagram, la porta dell'inferno, i. Lou Diamond Phillips.

NAZIONALE IV - 15.45, 21.30 Balla coi lupi, r. i. Kevin Costner.

GRATTACIELO - 17.10, 22.15 Robin Hood, i. Patrick Bergin, Uma Thurman.

MIGNON - Zaprto.

LJUDSKI VRT - 21.00 Il silenzio degli innocenti.

EDEN - 15.30, 22.10 Erika l'animale da letto, porn., □□

CAPITOL - 17.00, 22.10 Io e zio Buck, i. John Candy.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.15 Rosenkrantz & Guildenstern sono morti, r. Tom Stoppard, i. Gary Oldman, Rim Roth, Richard Dreyfuss.

ALCIONE - Zaprto.

RADIO - 15.30, 21.30 Flavia... la bestia nera, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1298,55	1260.—
Nemška marka	746,21	742.—
Francoski frank	219,59	217.—
Holandski florint	662,50	657.—
Belgijski frank	36,267	35,50
Funt sterling	2195,50	2175.—
Irski šterling	1996,45	1970.—
Danska krona	193,43	191.—
Grška drahma	6,757	6,30
Kanadski dolar	1138,30	1100.—

mali oglasi



Trst - Ul. Baiaumonti 3 - Tel. 820766

POHIŠTVO IN OPREMA

OSMICO je odprl Joško Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Emil Purič v Repnu št. 15.

OSMICO je odprl Živec v Koludrovci. OSMICO je odprl Igor Slavec v Dolini št. 98.

OSMICO je odprl Močilnik v Lonjerju. UNIVERZITETNA ŠTUDENTKA nudi lekcije iz angleščine. Tel. 948080

DVOPOSTELJNO sobo s souporabo kuhinje in kopalnice oddam v Barkovljah od septembra do junija. Tel. 273681 od 14. do 16. ure.

KUPIM drva za ogrevanje. Tel. št. 228766.

PRODAM novo dirkalno kolo po ugodni ceni. Tel. 225742.

PRODAM seat Ibiza 1200, rdeče barve, avgust '89. Cena po dogovoru. Tel. (040) 822877.

PRODAM črn klavir za 600.000 lir. Tel. 228766.

PRODAM jadrnico H800 Jezequel 116, letnik '87, m 8x3, poliest sendrič, termauto, šest ležišč, WC, sedem jader, tomos 4,5 Hp, zmogovalec mnogih regat severnega Jadrana, privez Portorož. Tel. (003861) 216227.

PRODAM 126 personal, temno plave barve, v dobrem stanju. Tel. 827130 v večernih urah.

PRODAM še nedokončano novo hišo z 900 kv. m vrta v okolici Milj. Tel. 228390.

IZGUBILA sem zlato ogrlico v Dolini v bližini društvene gostilne. Najditelj dobi nagrado. Tel. 228390.

PRODAM 200 litrov belega vina. Telfon 228597 ob večernih urah.

PODARIM dve mladi mucki. Telefonirati v popoldanskih urah na št. 228475.

LJUBITELJU živali podarim dve mucki stari 3 mesece. Telefon 0481—34313, Ul. Brigata Etna 28, Gorica.

PRODAM šolske knjige DTZ »Ž. Zois«. Telefonirati na št. 228551 ob uri obedov.

prispevki

Namesto cvetja na grob pok. matere Pavla Filipiča darujeta Duilia in Giusto 30.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

Ob 47. obletnici junaške smrti petih kurirk daruje družina Kuzmič Ivan in Olga 30.000 lir za vzdrževanje spomenika NOB v Prebenegu.

V spomin na mamo Ido Bukavec darujejo Bruna, Palmira in Luciano 100.000 lir za FC Primorje.

Namesto cvetja na grob Solze Werk-Godina darujejo Mario, Lidija ter Luciana Sancin z družino 100.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

Poletni vozni red vlakov

Velja od 3. junija do 28. septembra 1991

H - hitri vlak;
K - krajevni vlak;
B - brzec;
E - ekspresni vlak
IC - Inter City

TRST-BENETKE-BOLOGNA-RIM-MILAN-TURIN-GENOVA-VENTIMIGLIA-ANCONA-BARI-LECCE

Odhodi iz Trsta

4.20 K Benetke
5.05 K Benetke (S)(*)
5.45 IC (Svevo) Benetke-Mestre-Milan (●)
5.50 H Benetke
6.17 K Portogruaro (S)(*)
7.25 E Benetke
8.25 H Benetke
9.25 E Benetke
10.00 K Benetke (S)
10.45 IC (Marco Polo) Benetke-Mestre-Rim Termini (■)
12.25 H Benetke
13.49 K Portogruaro (S)(*)
14.20 H Benetke
15.25 H Benetke
16.10 IC (Tergeste) Benetke-Mestre-Milan-Turin (●)
17.13 H Benetke
17.32 K Benetke (S)
18.15 E Benetke-Bologna-Bari-Lecce (pogradi 2. razreda Trst-Lecce)
19.25 K Portogruaro (S)
20.25 H Benetke
20.40 E (Simplon express) Mestre-Milan-Lambrate-Domodossola-Pariz (pogradi 1. in 2. razreda Trst-Pariz; spalniki Zagreb-Pariz)
21.15 H Benetke-Milan-Genova-Turin; (spalniki in pogradi 2. razreda Trst-Ventimiglia)

22.15 E Benetke-Mestre-Rim Termini (spalniki in pogradi 1. in 2. razreda Trst-Rim)

Prihodi v Trst

0.03 IC (Svevo) Milan-Benetke-Mestre (●)
2.17 H Benetke
6.50 K Portogruaro (S)(*)
7.15 H Turin-Milan-Benetke; Ventimiglia-Genova-Milan-Benetke (spalniki in pogradi 2. razreda Ventimiglia-Trst)
7.45 H Portogruaro (*)
8.10 E Rim Termini-Benetke-Mestre (spalniki in pogradi 1. in 2. razreda Rim-Trst)
8.45 E (Simplon express) Pariz-Domodossola-Milan-Lambrate-Benetke-Mestre (pogradi 1. in 2. razreda Pariz-Trst; spalniki Pariz-Zagreb)
9.25 K Benetke (S)
10.10 E Lecce-Bari-Bologna-Benetke (pogradi 2. razreda Lecce-Trst)
11.17 H Benetke
13.00 H Benetke
14.15 H Benetke
14.50 K Portogruaro (S)(*)
15.17 H Benetke
16.15 H Benetke (S)
18.10 H Benetke
19.05 H (Benetke express) Benetke
19.50 K Benetke
20.05 H Benetke
20.40 IC (Marco Polo) Rim Termini-Benetke-Mestre (■)

22.15 IC (Tergeste) Turin-Milan-Benetke-Mestre (●)
23.17 K Benetke (S)
23.40 E Benetke

(■) - samo 1. razred z obvezno rezervacijo in dodatkom za brzovlak
(●) - 1. in 2. razred z obvezno rezervacijo in dodatkom za brzovlak
(S) - samo 2. razred
(*) - ne vozi ob praznikih

TRST-OPČINE-LJUBLJANA-ZAGREB-BEOGRAD-BUDIMPEŠTA-VARŠAVA-MOSKVA-ATENE

Odhodi iz Trsta

9.15 E (Simplon expres) Opčine-Zagreb-Beograd-Budimpešta (pogradi 2. razreda Pariz-Beograd; spalniki Pariz-Zagreb)
13.40 E Opčine-Ljubljana (S) (1) (2)
18.38 H Opčine-Ljubljana (S) (1) (2)
19.35 H (Benetke express) Opčine-Zagreb-Beograd (spalniki in pogradi 2. razreda Trst-Beograd)
23.59 E Opčine-Zagreb-Vinkovci

Prihodi v Trst

5.50 E Vinkovci-Zagreb-Opčine
8.55 E (Benetke express) Beograd-Zagreb-Opčine (spalniki in pogradi 2. razreda Beograd-Trst)
9.40 H Ljubljana-Opčine (S) (1) (2)
16.28 H Ljubljana-Opčine (S) (1) (2)
20.00 E (Simplon express) Budimpešta-Beograd-Zagreb-Opčine (po-

gradi 2. razreda Beograd-Pariz; spalniki Zagreb-Pariz)

(S) - samo 2. razred
(1) - ne vozi ob nedeljah
(2) - ne vozi 15.8.88

TRST-VIDEM-TRBIŽ

Odhodi iz Trsta

5.30 H Tablja (S)(*)
6.08 K Videm (1)
6.55 H (Gondoliere) Videm-Trbiž-Dunaj (iz Rima spalniki za Moskvo) (2); (iz Turina spalniki za Moskvo) (3); (iz Rima za Budimpešto pogradi 2. razreda in spalniki)
8.08 H Videm
10.15 K Videm (S)
12.20 H Trbiž
13.15 K Videm (S)
14.10 H Videm (1)
14.35 K Videm (S)
16.40 H Videm (1)
17.20 K Videm (S)
17.54 H Videm (1)
18.22 H Videm (S)
19.18 H Videm (S)
21.08 H Videm
21.25 H (Italien-Österreich Express) Videm-Trbiž-Dunaj-München

23.25 K Videm (S)

Prihodi v Trst

0.28 K Videm (S)
6.25 K Gorica (S) (1)
7.02 K Videm (S)
7.50 H Benetke-Videm (1)
7.37 H (Österreich-Italien Express) München-Dunaj-Trbiž-Videm
8.35 K Videm (S)
9.35 K Videm (1)
10.50 H Videm
13.31 H Videm (S)
14.22 H Videm (1)
15.07 K Videm (S)
15.43 H Videm (S) (1)
16.40 H Videm
18.18 K Videm (S)
18.52 K Videm
20.13 H Trbiž-Videm
21.08 K Videm (S)
22.00 H (Gondoliere) Dunaj-Trbiž-Videm (iz Budimpešte pogradi 2. razreda in spalniki za Rim); (iz Moskve spalniki za Rim) (4); (iz Moskve spalniki za Turin) (5)

(S) - samo 2. razred
(*) - ob praznikih vozi do Trbiža
(1) - ne vozi ob praznikih
(2) - ne vozi ob sobotah
(3) - vozi samo ob sobotah
(4) - ne vozi ob četrkih
(5) - vozi samo ob četrkih

Včeraj so v Benetkah odprli 48. Mednarodno razstavo filmske umetnosti

Začetek festivala brez vsakršnega blišča

BENETKE - Včeraj so brez slavnosti odprli letošnjo Mednarodno razstavo filmske umetnosti, 48. izdajo častitljivega beneškega filmskega festivala. V predavanju sta uvedla dva filma izven konkurence: veličastni dokumentarec *Anima mundi*, filmsko-glasbena oda naravi, ki jo je na pobudo WWF posnel in sortiral Godfrey Reggio, znan po svojem filmu *Koyannis quatsi*. Drugi je bil film *Atlantis* Francoza Luca Bessona.

Razstava filmske umetnosti ponuja letos »à la carte«
vrsto znanih imen in prisotnosti. Poleg tekmovalne sekcije in častne sekcije izven konkurence ter tiste »izven programa«
je letos na sporedu drugi del retrospektive Pred kodeksi: lani je bil v njej obdelan sovjetski revolucionarni film med dvajsetimi in tridesetimi leti, letos pa bo na vrsti ameriški film pred moralno in družbeno samocenzuro Hollywooda, ki ga je uvedel Haysov kodeks v tridesetih letih. Ob tem Teden kritike še vedno zajema prvence, ki jih med prijavljenimi izbere posebna komisija. Letos se v programu pojavljajo še italijanske matinee, ki bodo predstavile na koncu tudi restavrirano kopijo Viscontijevega *Gattoparda*. Razen v zadnjih dveh sekcijah skorajda ni med režiserji neznane imena, kar verjetno odteguje tekmovalni sekciji apriorno vnemo po iskanju »neznane zaklada«, zato pa bo po drugi strani novinarjem in gledalcem boja prihranjeno marsikatero dolgočasno bedenje in neprijetno presenečenje.

Kot se to vedno dogaja, so bili predfestivalski dnevi razgibani od običajnih in značilnih polemik ter z ugibanjem o prihodnosti festivala. Prijetna novost je dograditev neudobne arene v novo filmsko dvorano, Palagalileo, h kateri so prispevali seveda tudi privatni sponzorji, prva med temi optična industrija Galileo. Ali je tudi zaradi tega letošnji festivalski simbol oko? Vendar če se gledalcem ni treba več bati nenapovedanih neviht, lebdijo nad septembrskim terminom festivala neljuba možnost, da bi cannski festival prestavil svoje datume in tako prišel revnejšemu konkurentu neusmi-



Prizor iz filma Emidia Greca Preprosta zgodba, ki je bil posnet po romanu Leonarda Sciascie

ljeno v zelje. Seveda so to zaenkrat le poluradne novice, gotovo pa je, da Cannesa prihodnje leto v majskem terminu ne bo več. O usklajevanju terminov med prireditvama pa se se bosta tudi pogovarjala kulturna ministra Lang in Tognoli.

Poleg tega je letošnja izdaja festivala poslovljna za dosedanega direktorja Guglielma Biraghija. Ob njem pa poteče čez nekaj mesecev mandat tudi predsedniku Bienala, katerega del je seveda filmski festival, Paolu Portoghiesiju. Kako bodo mleli naprej počasi politični in birokratski mlini je seveda vprašanje, najbolj italijanska pa je seveda polemika okrog zadnjega nagradnega večera, ki je potekal navadno v izbrani družbi v filmski palači na Lidu. Vodilni svet Bienala je privolil v predlog RAI, da bi

se zaključna slavnost predala televizijski publiki v obliki običajnega sobotnovečerskega show na Trgu sv. Marka, vodil pa ga bo »nerjaveči«
Pippo Baudo.

Kljub vsemu pa mora ostati glavna atrakcija festivala filmski program. Kot smo že rekli, je direktor izbral zanesljivo pot pod streho znanih imen in sestavljal apriorno dobro izbio filmskih izdelkov. Včeraj se je po otvoritvi prvi spustil v tekmo za zlatega leva Emidio Greco.

Preprosto zgodbo je posnel po sicilskem pisatelju Leonardu Sciasci; država na okopih ne more zaupati v mafijski provinci niti svojim branilcem zakonitosti. Danes se predstavlja *Plaža izgubljenih otrok* Maročana Gillalija Ferhatija in pričakovani *Moj osebni Idaho* Gusa Van Santa. V naslednjih

dneh pa se bo zvrstilo še ostalih 19 filmov v konkurenci (skupaj jih je 22). Med drugimi bo veteranka francoskega novega vala Chantal Akerman predstavila film *Noč in dan*, Anglež Peter Greenaway bo v svojem filmu *Prosperove knjige* zvesto povzel Shakespearov Vihar, Indijka Mira Nair (*Salam Bombay*) bo v novem *Missisipi Masala* prikazala ljubezen med ugandsko Indijko in ameriškim črncem, ljubezen - tokrat homoseksualna - med francoskim pisateljem Jeanom Genetom in arabskim mladincem bo tema filma *Akrobati* Nica Papatakisa. Nemški iskalec skrajnih resničnosti Werner Herzog bo s *Krikom kamna* naskakoval patagosko goro Cerro Torre, Rus Nikita Mikhalkov bo iskal dimenzije lastne biti v oddaljeni Mongoliji (*Urga*), Anglež Derek Jarman bo v *Edvardu II* razpletal »resnično zgodbo«
o istoimenskem kralju in njegovem ljubimcu, montipajtonovec Terry Gilliam pa bo zabaval s filmom *Kralj ribičev*, Jean Luc Godard bo predstavil *Nemčija devet nič*, Marco Risi bo nadaljeval s svojim slikanjem Italije v *Gumijasti steni* na temo tragedije nad Ustico. Ostala dela v konkurenci so še: *Potrebna ljubezen* Fabia Carpija, *Skrit obraz* Turka Omera Kavura, *Razbitina* Španca Felixa Rotaeta, *Božanska komedija* portugalskega velikega starca Manuela de Oliveire, *Rdeče lanterne* Kitajca Zhang Yimouja, *Ključ sobe št. 30* Poljaka Jerzyja Skolimovskega, *Ne slišim več kitare* Francoza Philippa Garrela, *Tik za tem gozdom* Poljaka Jana Lomnickega, in *Venerine skušnjave* Madžara Istvána Szaba. Žiriji, ki bo ocenjevala dela, predseduje bivši direktor festivala, kritik Gianluigi Rondi.

Dopolnilo avtorjem v tekmi za zlatega leva so pa še Nagisa Oshima, John Boorman, Mike Nichols, Francesco Maselli, Satyajit Ray, ki bodo predstavljali na Lidu svoje najnovejša dela. Mario Monicelli pa bo med vsemi verjetno najbolj zadovoljen: njemu je oddan zlati lev za kariero, ob tem pa bo predstavil še svoje zadnje delo, film *Rossini! Rossini!*

ALEŠ DOKTORIČ

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

7.25 Mille bolle blu: 40 let Festivala v Sanremu
8.00 Film: Il corsaro della mezzaluna (pust., It. 1957, r. G. Scotese, i. John Derek)
9.30 Film: West Side Story (glas., ZDA 1961, r. Robert Wise, i. N. Wood)
11.55 Vreme in kratke vesti
12.05 Variete: Occhio al biglietto estate
12.30 La signora in giallo
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Film: I pirati di Penzance (glas., ZDA 1983, r. Wilford Leach)
15.55 Variete: Jesenski Big
17.00 Zgodovina Italije
18.00 TV film: La stella di Calcutta (3. del)
19.00 Venezia Cinema 91
19.40 Almanah in dnevnik
20.40 Film: Appuntamento per una vendetta (vestern, ZDA 1969, r. Burt Kennedy, i. R. Mitchum)
22.15 Aktualno: Miss Italia 91
22.45 Dnevnik
23.10 Športna sreda: Boks
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Rubrika opolnoči
0.50 Nogomet: Portugalska - Avstrija

CANALE 5

7.00 Nanizanke: La famiglia Bradford, 8.00 Simon Templar, 9.00 Bonanza
10.00 Film: Un padre, una vendetta (dram., ZDA 1988, r. John Herzfeld)
11.45 Kviz: Il cercaparolet
12.00 Varieteja: Rivediamoli, 12.30 Estate 5
12.55 Canale 5 News
13.45 Nanizanke: I Robinson, 14.30 Top secret, 15.30 Genitori in blue jeans
16.00 Otroški variete: Bim bum bam in risanke
17.55 Nanizanka: Mai dire sì - La febbre del gioco
18.55 Kvizi: La verità, 19.30 Cos'è cos'è, 20.20 Il gua-stalettere, vmes (19.55) Canale 5 News
20.25 Variete: Il TG delle vacanze (vodijo I Tetre)
20.40 Glasbena oddaja: Sapore di Mare (vodi Luca Barbareschi)
22.50 Nan.: Casa Vianello
23.20 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) News
1.25 Variete: Il Tg delle vacanze
1.40 Programi non stop

RAI 2

7.30 Nanizanke in risanke
9.45 Ena rastlina na dan
10.00 Film: La figlia del capitano (dram., It. 1947, r. Mario Camerini)
11.40 Nanizanki: Lassie
12.10 Nadaljevanke: La clinica nella Foresta Nera
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.35 Aktualno: Supersoap - Segreti per voi
13.45 Nad.: Quando si ama, 14.15 Santa Barbara
15.00 Variete: Gazebo
16.10 Film: Corvette Summer (pust., ZDA 1978, r. Matthew Robins, i. Mark Hamill), vmes vesti
18.05 Variete: ... e l'ultimo chiuda la porta
18.30 Dnevnik in šport
18.45 Nanizanka: Hill Street
19.45 Dnevnik in šport
20.30 TV film: Delitto in paradiso (dram., VB-Kan. 1988, r. Harvey Hart, i. Rod Steiger, i. del)
22.00 Mixer dokumenti
23.15 Nočni dnevnik
23.30 Vreme, vesti, horoskop
23.40 Variete: Gli antenati 2
0.15 Film: Zona pericolo (dram., Fr. 1986, r. Robert Enrico)

RETE 4

8.00 Nanizanka: Lou Grant
8.50 Nadaljevanke: La valle dei pini, 9.30 Señorita Andrea, 10.05 Per Elisa, 11.00 Valeria
12.00 Otroški variete: Ciao Ciao in risanke
13.40 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
13.45 Nadaljevanke: Sentieri, 14.45 Piccola Cenerentola, 15.20 Señora, 16.00 Riviera, 16.45 Stellina, 17.20 La valle dei pini
17.55 TV4 Novice
18.00 Nanizanki: General Hospital, 18.30 Febbre d'amore
19.00 Risanke: Lady Oscar
19.40 Nad.: Primavera
20.30 Film: Abbandonati nello spazio (fant., ZDA 1969, r. John Sturges, i. Gregory Peck, Richard Crenna)
23.00 Film: Le avventure del capitano Horblower, il temerario (pust., ZDA 1951, r. Raul Walsh, i. Gregory Peck, Virginia Mayo)
1.30 Nanizanke: I Jefferson, 2.00 Charlie's Angels
3.00 Programi non stop

RAI 3

11.00 Šola se obnavlja
12.00 Pred 20 leti
12.30 Film: Il cappello del prete (dram., It. 1943, r. F.M. Poggioli, i. R. Lupi)
14.00 Deželne vesti
14.30 Popoldanski dnevnik
14.45 Dok.: Šola se obnavlja
15.45 Šport: Supermare cross, 16.15 Alpinizem - SP v športnem plezanju
17.00 Film: L'ira di Achille (pust., It. 1962, r. M. Girolami, i. G. Mitchell)
18.45 Dnevnik, športna rubrika Derby in vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Blob v Benetkah
20.05 Variete: Non è mai troppo tardi
20.30 Film: Agente 007, Thunderball - Operazione tuono (krim., VB 1966, r. Terence Young, i. Sean Connery, C. Auger)
22.40 Dnevnik
22.45 Nanizanka: I Professionals - Perché hanno ucciso Sammy
23.40 Dnevnik in vreme
0.30 Film: Storia d'amore (dram., It. 1986, r. F. Maselli, i. Valeria Golino))

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja
8.30 Odprti studio
9.05 Nanizanke: SuperVicky - Il marziano, 9.30 Chips - Uno di troppo, 10.30 Magnum P.I. - La dinastia dei Sung
11.30 Odprti studio
11.45 Variete: Drive In Story
13.50 Film: Vacanze in Florida (kom., ZDA 1985, r. Carl Reiner, i. John Candy, Karen Austin)
15.30 Nanizanke: Poliziotto a quattro zampe - La commedia degli errori, 16.30 Supercar - Nemici fraterni, 17.30 A-Team - Sceriffi di Rivertown
18.30 Odprti studio
19.00 Nanizanka: I ragazzi della terza C - La festa
20.00 Variete: Mai dire Banzai
20.30 Film: China Girl (dram., ZDA 1987, r. Abel Ferrara, i. Richard Panebianco, Sari Chang)
22.30 Film: 1997 Fuga da New York
24.00 Nanizanka: Adam 12
0.30 Odprti studio
0.50 Programi non stop

TV Slovenija 1

8.50 Video strani
9.00 Mozaik (pon.), otroška oddaja: Živ žav (pon.)
9.50 Nad.: V senci smrti
10.40 Video strani
15.20 Video strani
15.30 Sova (pon.), vmes nanizanka Pujsovi dosjeji in nad. Izgubljeni raj
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Mozaik. Dokumentarca: Boj za obstanek, 17.30 Švedska rapsodija
17.50 Spored za otroke: 7. Otroški festival Zlati srček
19.05 Risanke
19.20 TV okno
19.30 Dnevnik
19.55 Vremenska napoved
20.05 Film tedna: Nevihta v maju (dram., Avstrija-Nem. 1987, r. Xaver Schwarzenberger, i. Gabriel Baryll)
21.40 Druga godba 91: Mala dušaka muzika
22.05 Dnevnik in vreme
22.30 Nočni program Sova, vmes nanizanki Alf in Polnočni klici, nato Resna glasba - Ave Marija (F. Schubert)
23.50 Video strani

ODEON

13.00 Risanke
14.30 Film: Ascoltami (dram., It. 1957, r. C. Campogalliani, i. Luciano Tajoli)
16.00 Film: Per una manciata d'oro (pust., 1966, r. Charlie Foster, i. Brad Euston)
17.30 Film: Cuore (dram., It. 1947, r. Duilio Coletti, i. Vittorio De Sica)
19.30 Risanke
20.30 Film: Cacciatori del tempo (fant., 1987, r. Michael Schultz, i. Klaus Kinski)
22.00 Rubrika o zdravju
22.30 Film: Amore proibito (kom., 1982, r. Steven Stern, i. Y. Mimieux)

TMC

8.30 Risanke: Snack
9.00 Nanizanke: Il fantastico mondo di Mr. Monroe, 9.30 Il ritorno del Santo, 10.30 Truck Driver
11.30 Rubrika: Ženska TV
13.00 Dnevnik in šport
13.40 Nadaljevanke: Gabriela
15.05 Film: Arrivano i russi (kom., ZDA 1966, r. N. Jewison, i. Carl Reiner)
17.20 Film: Tre ragazze di Broadway (kom., ZDA 1953,

TV Koper

17.30 Športni pregled
18.30 Risanke
18.50 Oddaja v slovenščini: Odprta meja
19.00 TVD Stičiče
19.25 Video agenda
19.30 Otroška oddaja: Lanterna magica, vmes risanke Laurel e Hardy
20.10 Glasbena oddaja: Superpass (vodi Art De Rosa)
20.35 Poletna oddaja: Capodistria per amica...
21.00 Nan.: Buck Rogers
21.50 Dnevnik
22.00 Dokumentarna oddaja: Italijanski slikarji
22.30 Nan.: Agente Pepper
23.20 Rubrika o športu

TV Slovenija 2

15.30 Tenis: Turnir Open
18.30 Mostovi
19.00 TV Slovenija: Studio Maribor, Poslovna borza, 19.15 TV Ruleta
19.30 Dnevnik ORF
20.00 Žarišče
20.30 Opera: Therese
22.05 Svet poroča
22.50 Satelitski program
24.00 Yutel

r. Stanley Donen, i. Bob Fosse)
19.00 Nanizanka: Matlock
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Aktualno: In Onda
21.00 Film: Il mistero del falco (krim., ZDA 1941, r. John Huston, i. Humphrey Bogart, Mary Astor)
22.55 Večerne vesti
23.10 Top sport: Nogomet, CSFR-Francia
1.00 Film: Sorridi Jenny, stai morendo (krim., ZDA 1974, r. Jerry Thorpe)

TELEFRIULI

10.45 Telefriuli non stop
15.30 Dok.: Zgodovina Pop glasbe
16.00 Film: Il sentiero della gloria (dram., ZDA)
18.00 Nanizanka: Serpico
19.00 Dnevnik
19.30 Nanizanke: La guerra di Tom Grattan, 20.00 Si è giovani solo due volte, 20.30 Quando suona la sirena
21.15 Nad.: Il punto di osservazione (i. S. Casini)
22.15 Nan.: Vita con il padre
22.45 Dnevnik
23.15 Film

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, Poročila; 7.20 Dobro jutro, vmes Koledar; 8.10 Na počitnice (pon.); 8.50 Prijubljene melodije; 9.30 Roman: Jara gospoda (Janko Kersnik, 3. del); 9.45 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 S koncertnega repertoarja; 11.30 Slovenska lahka glasba; 12.00 Razglednice iz Španije; 12.20 Evergreeni; 12.40 Gallusovo zvočno bogastvo v stolnici sv. Justa; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 Narodnozabavna glasba; 13.35 Človek v mejnih situacijah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Poletni mozaik; 16.00 Dvojezičnost in identiteta; 16.30 Rock zvezde; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album: Dvorak; 18.00 Jugoslavija po letu 45; 19.20 Zaključek sporedov.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.35 Vremenska napoved; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.15 Obvestila in glasba; 9.20 Dnevnikov odmev; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Do 13.00; 13.20 Obvestila; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila in čestitke poslušalcev; 17.00 Studio ob 17.00; 19.30 Obvestila in glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Koncert za besedo: Gozd; 20.35 Naši interpreti; 21.05 Knjižni trg; 21.30 Odlomki iz opere Offenbave pripovedke; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Zbrane melodije; 23.05 Literarni nočnoturno; 23.15 Nočna glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

7.30, 13.30, 14.30, 16.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Za dobro jutro; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Kronika; 7.30 Dnevni pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Slovenija; 10.35 Prenos Vala 202, 13.00 Na valu Radia Koper; 13.15 Od enih do treh; 14.35 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 18.35 Glasbene želje po telefonu; 19.30 Prenos Radia Slovenija.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Ugani; 9.35 Popevka po želji; 10.00 Na prvi strani; 10.40 Družinsko vesolje; 11.00 Srečanja; 12.00 Glasba po željah in čestitke; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Komedijant; 16.00 Poletna oddaja; 16.15 Rock-onario; 16.30 Summersong; 17.00 Telefonski pozivi v živo; 17.35 Plošče; 17.50 Poletni koncert; 18.00 Alphabet Street; 18.30 Souvenir d'Italia; 19.00 Najlepše; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja in obvestila; 17.00 Pogovor z vedeževalko: Vas zanima vaša prihodnost? 19.00 Glasba po željah; 20.30 Pogovor z odvetnikom in ostali Trst.

Kljub opredelitvi vodstva za dve bolnišnici V KD si še niso enotni o eni ali dveh bolnicah

Krščanska demokracija se še ni dokončno izjasnila glede izbire med eno ali dvema novima bolnišnicama, ki naj bi ju zidali na Goriškem. Predsinoči so se vsi krajevni veljaki stranke udeležili sestanka razširjenega pokrajinskega vodstva. Poleg članov vodstva so se razprave udeležili deželni tajnik stranke Longo, deželni odbornik za zdravstvo Brancati, vladni podtajnik Rebulla, deželni svetovalec Tomat, župana v Gorici in Trzinu Scarano in Calzolari, predstavnik KD v odboru sedmih garantov pri KZE. Namen sestanka je bil oblikovati enotno in dokončno stališče stranke glede problema, ki je v zadnjem času razmaja večino na goriški občini in povzročil nemalo slabe krvi v sami stranki ter v odnosih z drugimi večinskimi partnerji.

Sodeč po uradnem sporočilu pokrajinskega tajnika Roberta Griona, so tudi po tem sestanku mnenja v stranki še vedno deljena, čeprav prevladuje stališče vodstva, naj bi zidali dve bolnišnici. Grión namreč zagotavlja, da KD dosledno zagovarja svojčas že sprejete izbire o gradnji dveh bol-

nišnic. V Gorici naj bi torej sezidali novo bolnišnico pokrajinskih razsežnosti, ki bi razpolagala z vsemi oddelki, v Trzinu pa naj bi dozidali bolnišnico v San Polu. Pokrajinski tajnik je poudaril, da je to stališče odraz odločitev pokrajinskih in občinskih organov stranke in da so na tej osnovi sklenili dogovore o upravnih koalicijah na Pokrajini in v pomembnejših občinah na Goriškem.

V razpravi so se nato oglasili vsi prej omenjeni voditelji stranke, ki so večinoma podprli Griónova izvajanja, pa tudi nekateri zagovorniki predloga o enotni bolnišnici. Slednji so nakazali prednosti, ki bi jih po njihovi oceni imela enotna bolnišnica in menili, da je treba gledati prej na racionalno ureditev zdravstva kot pa na politična ali lokalistična ravnanja. Zaradi številnih prijav v razpravo so njeno nadaljevanje odložili na ponedeljek, 9. t.m. Najbrž pa tudi takrat ne bodo dosegli enotnega stališča in bodo zato kljub načelni opredelitvi vodstva za gradnjo dveh bolnišnic prepustili zadnjo besedo občinskima svetoma v Gorici in Trzinu.

V petek predstavitev rezultatov dela na letošnjem MRT Člani slovenske komisije pri JVKS pri raziskovalcih tabora v Laškem

Mladinski raziskovalni tabor "Laško 91" je že preko polovice svoje poti, ki se je začela v začetku prejšnjega tedna. Veliko dela je bilo že opravljenega in kmalu bo treba potegniti zaključke. V ponedeljek zvečer so bili gostje raziskovalcev člani slovenske komisije pri Javnem večnamenskem centru v Ronkah. Prvi in večletni predsednik komisije prof. Karlo Černic je na kratko razložil strukturo konzorcijev tržiškega področja, v katero spada tudi večnamenski center v Ronkah. Poleg tega je govoril o delovanju slovenske komisije pri centru od samega začetka in skozi pomembnejša poglavja, ko je prišlo do ustanovitve slovenskega vrtca (1979) in osnovne šole (1981) v Laškem. Černic je tudi omenil prizadevanja doberdobske občinske uprave, staršev, ronške uprave in drugih komponent, ki so pripomogle k odprtju tako važnih struktur za Slovence v povsem italijanskem okolju.

Sedanji predsednik slovenske komisije Marko Jarc se je na kratko dotaknil sedanjih problemov centra, predvsem pa nevarnosti, da bi konzorciji razpadli in s temi



tudi javni večnamenski center. Druga tema ponedeljkovega srečanja je bila problematika slovenske šole v Romjanu, o kateri je podrobneje govorila občinska svetovalka ronške občine Sonja Pahor, ki je hkrati tudi učiteljica v Romjanu. Predsednik slovenske komisije Jarc in član komisije Karlo Mučič, sta tudi omenila ob-

činske statute, v katerih so bili Slovenci končno uradno priznani tudi na tržiškem področju.

Vodja raziskovalnega tabora Milan Pahor je napovedal, da bo predvidoma v petek v dvojezični knjižnici v Ronkah večer, na katerem bodo raziskovalci predstavili javnosti rezultate dvotedenske raziskave. (MJ)

Goriška Caritas zbira prispevke za Hrvaško

Goriška Caritas je na poziv Karitasa z Reke dala pobudo za akcijo v pomoč prebivalstvu Hrvaške. Karitas in Rdeči križ reške regije oskrbujejo že okrog 4 tisoč otrok, ki so pribežali na obalo z območij, kjer divja vojna. Nujno potrebujejo denar, zdravila in sanitetni material in hrano. Goriška Caritas je odprla nabirko z dodelitvijo prispevka 10 milijonov lir iz lastnega sklada in poziva prebivalstvo, naj se pridruži humanitarni akciji. Denarne prispevke s pripisom »za hrvaške begunce« sprejemajo na poštnem tek. računu Caritas št. 10289494 ter na tek. računih pri Cassi di Risparmio v Gorici št. 20006817/9 in pri Kmečko-obrtni hranilnici v Štaranu št. 6332/1.

Na meji pri Vrtojbi tudi zastava Evrope

Poleg slovenske plapolata od včeraj na mejnem prehodu v Vrtojbi tudi jugoslovanska zastava (v skladu z Brionsko deklaracijo) in zastava Evropske skupnosti, s katero želijo slovenske oblasti poudariti težnjo po vključitvi v združeno Evropo. Na drugih prehodih so obdržali le slovensko zastavo.

Na popravnih izpitih še zadnje pisne naloge



Letošnji popravni izpiti so že v polnem teku. Na trgovskem zavodu Žiga Zois (na sliki - foto Čubej) so kandidati včeraj pisali nalogo iz knjigovodstva, danes bosta na vrsti angleščina in nemščina, v petek in soboto pa še ustni izpiti. Ocene bodo objavili v ponedeljek. V ponedeljek bodo izvedeli za končni uspeh tudi dijaki trgovskega zavoda Ivan Cankar, ki so včeraj pisali naloge iz strojepisja, upravnih ved, angleščine in nemščine, danes pa še o tehniki upravljanja podjetij in pravnih. Na industrijskem zavodu Galilei se bodo izpiti zaključili že jutri, izidi pa bodo znani šele v ponedeljek. Dijaki slovenske sekcije so včeraj pisali matematično nalogo, danes pa bosta na vrsti angleščina in informatika. Že v soboto se bodo oddahnili kandidati liceja Primož Trubar, ki so včeraj pisali nalogo iz latinščine in se bodo danes spoprijeli še z grškim prevodom, in učiteljska Simon Gregorčič, ki so prav tako včeraj pisali latinsko nalogo, danes pa bosta zanje na vrsti angleščina in matematika.

Od sobote dalje v Gorici violinski natečaj Lipizer

V soboto, 7. septembra, ob 10. uri bo v Kulturnem domu v Gorici otvoritvena slovesnost 10. mednarodnega natečaja za mlade violiniste Rodolfo Lipizer. K natečaju se je prijavilo kar 83 violinistov iz 21 držav, po vsej verjetnosti pa bo število nastopajočih nekoliko manjše. Precej težav povzročajo birokratske ovire (zakon Martelli) za izdajanje vstopnih vizumov nastopajočim iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti, prav tako pa utegne izostati kak že prijavljeni tekmovalci iz Jugoslavije in Sovjetske zveze zaradi razmer v teh državah.

Organizatorji so se vsekakor potrudili, da bi bila letošnja izvedba natečaja kar se da jubilejna. Najeli so komorni in simfonični orkester iz Walbrzycha - oba vodi dirigent Jožef Wilkomirski -, ki bosta spremljala nastopajoče med izvajanjem Mozartovih in simfoničnih koncertov. Med izločilnimi nastopi pa bodo violiniste spremljale pianistke Sabina Arru in Kristina Cristancig iz Gorice ter Mary Drews - ZDA in Noriko Kawai - Japonska. Sestavljena je tudi devetčlanska ocenjevalna komisija, ki ji predseduje italijanski skladatelj Firmino Sifonia. Z njim bodo ocenjevali nastope še

Michèle Auclair (Francija), Giuliano Carmignola (Italija), Raymond Dessaints (Kanada), Tuomas Haapanen (Finska), Bogodar Kotorović (SZ), Mark Lubotsky (Nizozemska), Roman Totenberg (ZDA) in Trevor Williams (Vel. britanija). Potrjeno je tudi, da bo ob otvoritvi v soboto v Kulturnem domu delovala poštna služba s priložnostnim žigom.

Tekmovalni nastopi se bodo začeli že v soboto ob 20.30 v Kulturnem domu. V nedeljo in ponedeljek popoldne ob 15.30 in zvečer ob 20.30 (ob večjem številu nastopajočih tudi dopoldne) bodo izločilni nastopi, v torek in sredo pa polfinalni. Vse te dni bodo violinisti nastopali v Kulturnem domu, od četrta dalje, ko bodo najboljši igrali ob spremljavi orkestra, pa se bodo preselili v Verdijevo dvorano. Zaključna slovesnost z nagradenjem bo v nedeljo, 15. septembra, ob 20. uri prav tako v Verdijevi dvorani. Ob natečaju bo 13. in 14. septembra v konferenčni dvorani Expomego tudi 9. mednarodni posvet o violini.

Pri Špetru umrl 17-letni mladenič iz Trziča Spet mlada žrtev nesreče

Na goriških cestah je ugasnilo še eno mlado življenje. V noči na torek je umrl za posledicami hude prometne nesreče 17-letni Cristiano Zanandrea iz Trziča, Ul. Rossetti 6. Mladenec se je v ponedeljek zvečer s prijatelji namenil na praznik tiska Unità v Turjaku, med povratkom domov pa ga je na cesti dočakala smrt.

Zanandrea se je okrog 1. ure peljal na motornem kolesu po pokrajinski cesti iz Foljana proti Špetru ob Soči. Pred njim sta v vrsti vozila vsak na svojem kolesu prijatelja 17-letni Massimo Bet in 16-letni Mauro De Vescovi oba iz Trziča. Ko je skupinica vozila proti Špetru, je vanje iz še nepojasnjenih vzrokov trčil avtobianchi A112, ki ga je upravljal 24-letni Roberto Baldas iz Špetra ob Soči, Ul. Aquileia 84. Voznik se podrl vse tri mladeniče, nakar je avto zapeljal s ceste in se prevrnil na bližnje polje.

Zanandrei je bilo trčenje usodno, saj je zaradi hudih notranjih poškodb izdihnil že med prevozom v tržiško bolnišnico. Več sre-

če sta imela Massimo Bet in voznik avtomobila Roberto Baldas, ki sta dobila le lažje telesne poškodbe in bosta okrevala v tednu dni. Vzroke nesreče ugotavlja goriška prometna policija.

Vaje na strelišču pri Doberdobu

Z občine Doberdob smo prejeli obvestilo o vojaških vajah na strelišču nad Selcami, zaradi katerih bo v spodaj navedenih dneh prepovedan vsakomur dostop na območje strelišča med 8.30 in 17.30. Vojaške strelne vaje se bodo v tem tednu odvijale še vsak dan do petka, 6. septembra, nato od 10. do 13. t.m., ter 16., 19., 20., 24., 25., 26. in 30. septembra. Območje bo strelišča bo v navedenih dneh označeno z rdečimi zastavicami, vsekakor pa se priporoča previdnost, da se preprečijo nevarnosti, kakršnih je bilo v zadnjem času že precej.

Zaradi zapore Verdijevega korza včeraj prve večje težave v prometu



Zapora Verdijevega korza zaradi del, ki jih izvaja SIP, je šele včeraj povzročila precejšnji kaos v mestnem prometu. V ponedeljek so bile zaradi zapore trgovin težave še znosne, včeraj pa je prišlo do zastojev v številnih bližnjih ulicah, po katerih preusmerjajo promet s Korza. S temi nevarnostmi se bo hočeš nočeš treba sprijazniti, saj bodo dela na Verdijevem korzu trajala vsaj do konca meseca, nato pa bodo še vsaj en mesec delali na prvem odseku Korza Italia, ki bo prav tako zaprt prometu. (foto Čubej)

Mestno podjetje za storitve obvešča goriške občane, da bo podjetje SNAM jutri od 8. do 14. ure zaradi nujnih del na plinovodu ustavilo dobavo metana za mesto. Zaradi tega pozivajo uporabnike, naj v omenjenem času (med 8. in 14. uro) omejijo porabo plina samo na najnujnejše potrebe.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Dark man«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

VERDI 17.30-22.00 »Pretty woman«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Vanessa, il trans e lo stallone«. Prep. ml. pod 18. letom.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.30-20.30 »Zelena karta«.

SVOBODA (Šempeter) Danes zaprto. Jutri 20.30 »Ko jagenjčki obmolknijo«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Marzini, Korzo Italia 89, tel. 531443.

DEŽURNA LEKARNA V TRZINU

Alla Salute, Ul. Cosulich 117, tel. 711315.

pogrebi

Danes v Gorici ob 9.30 Giuseppe Lutman iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev in na pokopališče v Štandrežu, ob 12.30 Celio Manfrin iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Ločniku.

Dragotin Cvetko: Slovenska glasba v evropskem prostoru. Slovenska matica, Ljubljana 1991

Slovenski narod je svoje kreativne glasbene sposobnosti sprva manifestiral v ljudskih napevih, pozneje pa jih pod vplivi evropskega Zahoda združeval s tamkajšnjim umetnostnim razvojem in jih naposled realiziral tudi v produkciji in reprodukciji umetne glasbe. Za zgodnje obdobje te njegove aktivnosti pa so viri nadvse skromni, čeprav obstoji domneva, da se je z zahodnoevropskim glasbenim dogajanjem ne le pasivno vezal, temveč ga je tudi vztrajno spremljal in sprejemal. Prav tako ni razloga, da bi sprejeli nekatere interpretacije, po katerih naj bi se začela slovenska glasba šele z reformacijo v 16. ali s slovenskim preporodom v 19. stoletju ali celo kasneje. S kristijanizacijo in prihodom tujih misionarjev so se pojavile osnovne značilnosti slovenskemu ljudstvu dotlej neznanih napevov, ki jih je prevzela slovenska ljudska pesem in jih vpletla v svojo strukturo, na katero je najprej vplival koral, s katerim se je slovensko ljudstvo prvič približevalo zahodnoevropsko umetno glasbo. Koral je sodeloval tudi pri oblikovanju naše srednjeveške cerkvene pesmi. Uporabljali so ga ne le v cerkvi, temveč najverjetneje tudi pri ustoličenju vojvod na Gosposvetskem polju, kjer so peli v slovenskem jeziku. Vključitev slovenskega prostora v zahodnega je bila izredno pomembna za glasbeno delo, ki so ga vršile cerkve, samostani in šole. Najpogostejše so bili v rabi kodeksi raznih vrst, izvorno iz tujih glasbenih fondov, nekateri pa so domnevno nastali v domačih skriptorijih. Dragotin Cvetko navaja, da iz razpoložljivih virov v tej zvezi lahko sodimo, da je bila cerkvenoglasbena reprodukcija na visoki kakovostni stopnji. Čeprav je dokumentacija pomanjkljiva, lahko ugotovimo, da je bila reprodukcija, ljudska in umetna, posvetna in cerkvena, pevska in instrumentalna, v zadnjih stoletjih na Slovenskem relativno živahna in raznolika.

Zanimivo je dejstvo, da skladatelji slovenskega rodu za srednjeveško razdobje niso znani, verjetno zavoljo tega, ker niso imeli možnosti, da bi spoznali osnove kompozicije tehnike na domačih tleh. V drugi polovici 16. stoletja, ko je s slovenskih tal potekajoča glasbena emigracija v primeri z nedavno preteklostjo izdatno narasla in prispevala renesančnemu stilu tehne, v primeru Jacobusa Gallusa celo razvojno spodbudne in umetniško vrhunske sadove, je na Slovenskem katolicizem glasbeno stagniral, reformacija pa vse bolj uspevala. Za slovensko sfero je bila reformacija pozitivna, predvsem zato, ker je indicirala in aktivirala celo vrsto različnih dejavnosti, med drugim tudi glasbo, ki se je naglo širila med vernike. Protireformacija, ki ji je sledila ob koncu 16. in v začetnih desetletjih 17. stoletja, je

Temeljita študija Dragotina Cvetka Slovenska glasba v prostoru in času

Raziskovalec popisuje zgodovinski glasbeni razvoj na Slovenskem (od pokristjanjevanja do naših dni) in ga vključuje v širše dogajanje na stari celini

bila, ne glede na različne interpretacije po mnenju Dragotina Cvetka, za glasbeno delo na Slovenskem zelo pomembna. Glasbi so veliko vrednost pripisovali npr. ljubljanski jezuiti, ki so v svojem kolegiju zavzeto gojili glasbo in v svojem gledališču prirajali t.i. šolske komedije. Opremljali so jih z glasbo, ki je v njihovih predstavah postajala vedno bogatejša. Skladatelji, ki so ustvarjali za jezuitske prireditve, so bili zlasti aktivni proti koncu 17. stoletja, ko se je zgodnji barok že prevesil v visoko fazo tega stila. V ustvarjalni krog tega, celo stoletje obsegajočega razdobja, spadajo tudi pomembnejši skladatelji, ki so bili slovenskega rodu ali so vzdrževali tesnejše stike s slovenskim prostorom. Evropski glasbi tedanjega časa so prispevali številna kvalitetna cerkvena in posvetna glasbena dela. Stilno so bili usmerjeni v barok; največ je bilo pevcev in instrumentalistov, ki so jih spodbujali ljubljanska škofovska rezidenca in stolna šola, gornjegrajski "Collegium Marianum", jezuiti, župnijske šole, samostani, aristokrati, itd. Živahno glasbeno življenje je potekal v glavnem mestu vojvodine Kranjske, v določeni meri pa je odmeval na celotnem tedanjem slovenskem prostoru. Spodbude so prihajale tudi od zunaj, npr. začetek opernega uprizarjanja, ki je bilo oprto na italijanski repertoar.

Tudi prehod v naslednje, 18. stoletje, je bil uspešen. V univerzalizem usmerjena miselnost z rahlim kozmopolitskim akcentom se je nadaljevala na prehodu iz visokega v pozni barok. Umetniški krogi so se prilagajali novo nastopajočemu času in sprejemali vzore v stilno se spreminjajoči Evropi. Tovrstne težnje so verjetno vplivale tudi na ustanovitve Academie Philharmonicorum (1701), institucije, ki je imela sedež v Ljubljani in je

bila prva svoje vrste v srednji Evropi. Organizirana je bila po italijanskih zgledih, sestavljali pa so jo v glasbi izurjeni člani aristokratskega, pa tudi meščanskega stanu. V svojem glasbenem delu je bila usmerjena v pozni barok, pri tem pa sledila predvsem italijanski in deloma francoski praksi. V času njene stopnjevanje dejavnosti so se izdatno pomnožili slovenski skladatelji, ki so komponirali posvetne in cerkvene skladbe. Poleg filharmonikov, so ljubljansko glasbeno sceno poživljali tudi italijanski operisti, ki so seznanjali publiko s tedanjo sodobno opero comico in serio. Zunanji vplivi so glasbeno situacijo na Slovenskem kmalu bistveno spremenili. Leta 1794 so v Ljubljani osnovali godalni kvartet in še v istem letu "Filharmonično družbo" (Philharmonische Gesellschaft), ki pa ni pomenila obnove ali nadaljevanje nekdanje Academie Philharmonicorum. Formiralo jo je meščanstvo, njen cilj pa je bil sprva uveljavljanje klasicizma. Programatska politika je bila najprej izrazito klasicistično usmerjena, pozneje in vse do konca omenjene družbe (1919) pa se je ravnala po aktualnih stilih, ki so se v teku njene aktivnosti spreminjali. Vendar je bilo klasicistično usmerjeno ustvarjanje pred koncem 18. in v prvih desetletjih 19. stoletja zelo skromno. Že po 20. letih 19. stoletja pa se je stilna fiziognomija glasbenega dela na Slovenskem relativno naglo spreminjala. Krepitev romantizma, ki je bil prisoten še pred iztekom prve polovice 19. stoletja ni pomenila hkratne slabitve klasicizma. Ob razvojni liniji, značilni za zahodnoevropski (zlasti nemški glasbeni prostor), so se aktivirali mehanizmi slovenskosti, ki so že zdavnaj tleli, a so oživel okoli sredine 19. stoletja. Idejno podkrepjeni z marčno revolucijo, ki je spodbudila tudi slovensko nacionalno gibanje. To je bilo obdobje slovenskega preporoda, katerega težnje so zahtevale slovensko avtohtonost v vseh ozirih, prav tako tudi v glasbe-

nem, ki se je dotlej pretežno ravnal po zgledih zunaj slovenskih meja.

Ustvarjanje na Slovenskem v obdobju od 50. do 70. let je bilo večinoma omejeno na vokalno in instrumentalno glasbo. Posebno aktualen je bil vokal, v njem pa teksti domoljubne narave, ki naj bi pomagali pri prebujanju nacionalne zavesti. Stilno so bile skladbe domačih avtorjev preproste, tehnično so se opredelili za najosnovnejše elemente klasicizma, v redkih primerih so se približali prvinskim značilnostim romantizma. Ta situacija, ki jo lahko označimo za pripravljalno, se je začela spreminjati proti koncu 60. let in kasneje.

Z uspehi nacionalnega gibanja je postajala utilitaristična funkcija glasbe čedalje manj potrebna in to je neposredno vplivalo na širša obzorja in delokroge slovenskih skladateljev, ki so se z zamudo spet začeli približevati zahodnemu glasbenemu svetu. Glasbeni sporedi ljubljanske čitalnice, Dramatičnega društva, Glasbene matice, slovenske Opere in raznih občasnih glasbenih ansamblov so poleg slovenskih obsegali tudi vedno več skladb tujih, priznanih avtorjev. Kmalu po vstopu v 20. stoletje je bil poleg romantizma sprejet tudi neoromantizem; občasno so se začeli pojavljati utrinki tega stila, obogateni s prvina-mi impresionizma, ki pa v slovenski glasbi nikoli ni v popolnosti zaživel. Prvo desetletje novega stoletja pa ni prineslo le nove stilne orientacije, temveč tudi osebnosti - skladatelje, ki so prispevali tehnične, oblikovne in izrazne kvalitete. To velja predvsem za področje samospeva in zbora, pa tudi klavirske glasbe, kjer je bila dosežena evropska raven. Prvo razdobje 20. stoletja (približno do prve svetovne vojne), je navzlic občutnim stilnim razhajanjem z zahodnoevropskim glasbenim prostorom najavljalo prelom, ki je pomenil postopen odklon od romantizma. To je prišlo posebej do izraza po vojni, saj je tedaj Marij

Kogoj v slovensko glasbo uvedel ekspresionizem, ki je pomenil resnični začetek slovenske glasbene moderne. Ko se je ta novi stil začel vraščati v slovensko glasbo, je naletel na odpor tako v vrstah glasbenikov kot pri ljubiteljih glasbe, predvsem zaradi drugačnih estetskih naziranj in nerazumevanja glasbene evolucije. Nove, ekspresionistično zasnovane skladbe, so bile sprva sprejete z distanco, vendar so nekateri posamezniki kmalu doumeli, da slovenska glasba prav s temi skladbami ponovno vstopa v evropski glasbeni okvir. S preteklostjo je dokončno prelomil Slavko Osterc, ki je v splošnem tudi bil ekspresionist, vendar je v slovensko glasbo vnesel še neoklasicizem in neobarok.

Zagovarjal je v slovenskem ustvarjanju dotlej neznano atonalnost, atermatičnost in dvanajsttotsko sistematiko; njegov univerzalizem pa je bolj veljal tehniki kot izrazni govorici. Posebej učinkovita je bila po mnenju Dragotina Cvetka slovenska glasbena moderna zlasti v obdobju 30. let. Pomen in vloga, ki si jo je pridobila doma in v mednarodnem prostoru, ni bilo več mogoče ignorirati. Njen razvojni polet je druga vojna sicer zavirala, vendar ga ni zatrla. Podobno velja za povojni socrealizem, ki ji je nasprotno, vendar je ni mogel več zatreči, ker je bila že trdno zakoreninjena v zavesti slovenskih ustvarjalcev. Prva povojna skladateljska generacija je iskala vzore v Stravinskem, Bartoku, Prokofjevu, Lutoslawskem, Šoštakoviču in pri drugih modernizmu naklonjenih avtorjih.

Z novimi tehnikami, ki so vodile v eksperimentalno glasbo in v totalno improvizacijo, se je spreminjala tudi funkcija nastajajočih skladb. Vse to je potekalo v iskanju nove zvočnosti in povzročilo oddaljevanje od doživljajske izpovednosti. Vsaka skladba enega in istega skladatelja, ki je v tem načinu formiral svoje ideje, je bila drugače grajena, tehnični prijemski so bili različni, forma pa je nenehno ponujala svojevrstne interpretacije in rešitve. Vse te komponente so bile in so še aktualne v slovenski glasbeni moderni, čeprav jih ne moremo povsem posplošiti. Najmlajša povojna generacija se delno navezuje na praks svojih neposrednih predhodnikov. V rabi novih tehnik je zadržana bolj kot njeni nekoliko starejši vrstniki, ki se tudi odmikajo od občutnejšega radikalizma, podobno kot njihovi nekoč ekstremni vzorniki, npr. Penderecki ali Boulez. Vse to navaja k misli, da tako tuje kot slovenske sodobnike čedalje bolj impresionira spoznanje o temeljnem bistvu glasbe, ki zahteva oblikovalno zmernost in umirjen kontakt s preteklostjo, torej iskanje nekakšne zlate sredine, v nasprotju z enosmernimi ekstremnimi usmeritvami, ki so bile v glasbeni zgodovini vselej kratkega veka.

SLAVKO GABERC

Faust v Cankarjevem domu

Kljub raznovrstnim zapletom, ki so posledica zaostrenih razmer v Jugoslaviji, ponuja umetniški program Cankarjevega doma za september kar nekaj zanimivih prireditev, tako na gledališkem kot glasbenem področju. Kar zadeva gledališče bo v soboto, 14. t.m. ob 20.30 in v ponedeljek, 16. t.m. ob 20. uri ponovitev uspešnice Ob letu osorej, ki jo je režiral Boris

Kobal. Predstavo si je doslej ogledalo kar 30 tisoč gledalcev. V nedeljo, 22. septembra bo ob 20. uri gostoval Teatr Roman Viktjuk s predstavo Mister Butterfly. Letošnja predstava z beograjskega Bitefa je romantična vohunska drama o diplomatu in gejši, ki to ni, v režiji Romana Viktjuka in izvedbi njegovega moskovskega gledališ-

ča, prvega nedržavnega v Sovjetski zvezi, z veliko glasbe.

V petek, 27. septembra bo ob 20. uri premiera Shafferjeve Leticije in Luštreka v režiji Dušana Jovanoviča (scenograf je Marjan Kravos). Igrali bodo Milena Zupančič, Polona Vetrih in Iztok Valič. Gre za novo produkcijo Cankarjevega doma. Še sveža londonska in broadwayska uspešnica Petra Shafferja, avtorja Amadeusa, je namenjena bridko komičnemu in komornemu vzdušju ter številnim ponovitvam. Karakterno natančno in duhovito konverzacijsko dramo o dveh osamljenih ženskah, ki poskušata uresničiti svoje davne sanje na najbolj nenavadne načina, režira mojster psihološko prefinjenega gledališča Dušan Jovanovič.

Za ljubljanske in druge gledalce bosta najbrž pomenila nedelja, 29. in ponedeljek, 30. septembra pravecati dogodek. Gostovala bo namreč Drama SNG Maribor z Göthejevim Faustom. Nesmrtna mojstrovina nemškega pisatelja je v režiji Tomaža Pandurja postala svetovna uspešnica mariborske drame. Začetek predstav ob 19.30.

Kar zadeva glasbo pa je za 23. in 24. september predviden koncert Orkestra Slovenske filharmonije, ki bo pod vodstvom Milana Horvata izvajal skladbe Beethovna, Berga in Ravela. V sredo, 25. septembra pa bosta nastopila mlada nemška glasbenika Christine Rox (violina) in Hannes Rox (klavir).

Borštnikovo srečanje

Priprave na Borštnikovo srečanje so že dalj časa v polnem teku. Predvidoma naj bi trajalo v Mariboru od 20. do 30. oktobra (glavni pokrovitelj Borštnikovega srečanja 91 je podjetje Petrol), včeraj pa smo prejeli repertoar letošnjega tekmovalnega spreda. Repertoar je sestavil selektor Dalibor Foretič. V glavnem sporedu je enajst predstav slovenskih profesionalnih gledališč, in sicer:

Slovensko ljudsko gledališče iz Celja bo v režiji Mileta Koruna uprizorilo Cankarjeve »Hlapce«; Akademija za gledališče, radio, film in televizijo bo dala na ogled Jovanovičevo »Življenje plejbojev«; v režiji Sama Streleca; Eksperimentalno gledališče Glej bo igralo »Romea in Julijo«; Betontanca v režiji Matjaža Pograjca in »Eros Ars Sistem«; Bojane Kunst in Igorja Stromajerja v Stromajerjevi re-

žiji; Lutkovno gledališče iz Ljubljane bo uprizorilo Zajčev »Vprašaj in zakaj«; v Korunovi režiji; Mestno gledališče ljubljansko bo igralo Gombrowiczovo »Ivono, princeso Burgundije«; v režiji Jona Paula Cooka; Slovensko mladinsko gledališče Faricev »Veter, pesek in zvezde«; v Faricevi režiji; Drama SNG iz Ljubljane bo igrala Jovanovičevega »Don Juana na psu«; v avtorjevi režiji; SNG Drama iz Maribora Büchnerjevega »Woycka«; v režiji Paola Magellija; PDG iz Nove Gorice Marivauxovo »Zmagoslavje ljubezni«; v režiji Janeza Pipana in Slovensko stalno gledališče iz Trsta Cankarjeve »Hlapce«; v režiji Borisa Kobala.

Strokovno žirijo bodo letos sestavljali gledališki strokovnjaki in kritiki Horst Ogris; Marij Čuk, Jernej Novak, Helena Grandovec in Darko Lukič.

Vilenica 1991

Društvo slovenskih pisateljev letos že šestič podeljuje mednarodno literarno nagrado Vilenica. Podelitve in spremljevalnih prireditev se bo udeležilo približno sto najvidnejših pesnikov, pisateljev, esejistov in publicistov iz več kot šestnajstih držav srednje in zahodne Evrope ter iz ZDA. Tudi letos bo izšel zbornik Vilenica 91 s prispevki štiridesetih najuglednejših srednjeevropskih avtorjev, udeležencev Vilenice 91, kar predstavlja antologijo trenutnega literarnega ustvarjanja v tem delu Evrope.

Vilenica se je rodila kot literarna prireditev, ki je na literarnih večerih v lepi kraški jami združevala predvsem slovenske pesnike in pisatelje iz Slovenije in zamejstva, nato se je razširila do mednarodnega obzorja in postala nekakšen intelektualni in književni forum svobodne misli, protestna tribuna proti totalitarizmu. Skratka, bila je predhodnik in glasnik procesov, ki so se potem uveljavili v Evropi do današnjih dni. Kakšna vsebina bo letos prevevala Vilenico? To bomo seveda zvedeli v naslednjih dneh, ko se bo delček pisateljske Evrope zarisal na našem Krasu.

Navajamo program Vilenice 91.

Danes, 4. septembra.

Prihod udeležencev. Ob 21. uri v lipiškem hotelu Klub uradni sprejem z dobrodošlico.

Jutri, 5. septembra.

Sežana: ob 10. uri disput 1991: ... ČEMU PESNIKI V TEM UBOŽNEM ČASU (F. Hölderlin); izvolitev mednarodne žirije kritikov in publicistov za priznanje KRISTAL VILENICA 91 za najboljše prispevek, objavljen v publikaciji VILENICA 91; ob 15. uri nadejvanje disputa.

Kulturni dom Srečka Kosovega (Sežana): ob 20. uri srednjeevropski literarni večer.

Petek, 6. septembra.

Lokev: ob 11. uri tiskovna konferenca in predstavitev nagajenja VILENICA 91.

Repentabor: ob 20. uri srednjeevropski literarni večer.

Sobota, 7. septembra.

Štanjel na Krasu: ob 11. uri - srednjeevropska literarna matineja; predstavitev slovenskega prevoda knjige lanskoletnega nagrajenca VILENICE Tomasa Venclove; mednarodna žirija podeli priznanje KRISTAL VILENICE 91.

Hotel Klub: ob 17. uri predstavitev knjig slovenskih založnikov.

Jama Vilenica: ob 19. uri svečana podelitev nagrade VILENICA 91.

V povratnih tekmah 2. kola italijanskega pokala Možna so presenečenja

RIM — S tem, da so na sceno stopili vsi prvoligaši, se je zanimanje za italijanski nogometni pokal povečalo, današnje povratne tekme drugega kola pa dopuščajo tudi možnost presenečenja, saj so nekatere ekipe A lige po medlih domačih igrah pred težko preizkušnjo na gostovanjih.

Sinoči je bila v Lucci anticipirana tekma med Lucchesejem in Romo (1:2, kvalificirana Roma, ki je že prvo tekmo osvojila z 1:0). Zanimivo je, da bi bila morala tekmo v neposrednem prenosu predvajati zasebna televizija Italia 1, a se je vodstvo postaje šele v zadnjem hipu zavedlo, da stadion v Lucci ne premore ustrezne razsvetljave!

Po prvih tekmah šestnajstine finala si je najbolj izdatno prednost izboril Torino proti Anconi, na dobrem so še Sampdoria, Lazio in Atalanta, razplet ostalih tekem pa je še vprašljiv. Pri Interju se po medlem uvodnem nastopu proti Foggii obetajo proti Casertani prve spremembe v postavi, saj bodo menda igrali nakupi Ciocci, Baggio in Desideri ter reprezentant Berti, ki ga je novi trener Orrico postavil med rezerve.

Veliko zanimanje vlada tudi za nastop Udineseja v Turinu proti Juventus. Prva tekma na stadionu Friuli se je končala brez golov po dobri igri gostiteljev.



Bo drevi Trapattoni takole nabodel tudi Udineseja?

Današnji spored (v oklepaju izid prve tekme): Modena - Sampdoria (1:3); Ascoli - Bari (1:2); Reggiana - Napoli (0:1); Cesena - Fiorentina (1:2); Palermo - Parma (0:0); Foggia - Pisa (1:2); Genoa - Taranto (1:0); Brescia - Milan (0:2); Verona - Lecce (0:1); Ancona - Torino (1:4);

Lazio - Andria (2:0); Padova - Atalanta (1:3); Juventus - Udinese (0:0); Como - Cremonese (0:0); Casertana - Inter (0:1).

Osim v težavah

STOCKHOLM — Za drevišnjo prijateljsko nogometno tekmo proti Švedski (pričetek ob 19. uri) v Stockholmu ima selektor jugoslovanske reprezentance Ivica Osim veliko težav glede sestave moštva. Prosinečki se iz Madrida sploh ni odpravil na pot, Katanec in Savičević pa sta poškodovana. Osim ima na voljo le trinajst igralcev (Ivković, Hadžibegić, Najdovski, Milanić, Brnović, Baždarević, Jokanović, Djukić, Vujačić, Pančev, Kodro ter rezervni vratar Omerović in debitant Babumski).

Danes ČSFR - Francija za evropsko prvenstvo

BRATISLAVA — Drevišnja tekma med ČSFR in Francijo, ki velja za 1. kvalifikacijsko skupino EP, je ključnega pomena. Francozi so v dosedanjih petih nastopih vedno zmagali, češkoslovaška vrsta pa je izgubila samo v Parizu.

Soldà k Ascoliju

ASCOLI — Prvoligaš Ascoli, ki velja za enega najšibkejših moštev A lige, je od Lazia najel 32-letnega branilca Roberta Soldàja. Soldà je doslej že igral za Como, Atalanta, Juventus in Verono.

Na atletskem SP v Tokiu ZDA pred vsemi



Lewis (levo) in Burrell po izrednem teku na 100 m

(Telefoto AP)

Tretje svetovno atletsko prvenstvo v Tokiu se je končalo kot se je začelo, s triumfom Američanov. Tako začetku kot koncu pa je dal svoj pečat najboljši atlet desetletja, Carl Lewis. Najprej je v dveh dneh dvakrat popravil svetovni rekord na 100 m (prvokrat rekorda zaradi vetra niso priznali), a nazadnje je kot poslednji član štafete 4x100 m največ doprinesel k uspehu ZDA, ki so tako drugič letos popravile svetovni rekord.

Verjetno pa bi fenomenalni Američan obe ti medalji zamenjal za tisto, ki je ni osvojil. V skoku v daljino je po dolgih desetih letih izgubil prvo mesto, čeprav je imel najboljšo serijo, odkar tekmujejo v tej disciplini. Njegov rojak Mike Powell je imel en sam izreden skok, a ta je bil za pet centimetrov daljši od Beamonove znamke iz leta 1968.

Ameriški reprezentantje so na koncu osvojili 10 zlatih kolajn, samo eno več od tekmovalcev iz Sovjetske zveze. Sovjeti so sicer imeli kolajni več v skupnem seštevku, vendar so ZDA popravile tri svetovne rekorde, kar jim zagotavlja status najuspešnejše ekipe v nedeljo končanega prvenstva.

Glavna značilnost prvenstva v Tokiu je novo razmerje moči v svetovni atletiki. V japonski prestolnici so glavno besedo imeli Američani in Sovjeti, vendar so se uresničile napovedi, da združena nemška ekipa ne bo niti približno tako močna kot sta bili obe Nemčiji ločeno. Pred 4 leti na SP v Rimu je Vzhodna Nemčija bila pre-

pričljivo prva z 31 kolajnami. Sovjeti so jih tedaj zbrali 25, Američani pa 19.

Težko je reči, kako se bodo stvari razvile do prihodnjega SP, vendar je zelo verjetno, da bo s prizorišča odšla še ena atletska velesila. V Tokiu je sovjetska reprezentanca ostala združena kljub burnemu dogajanju v domovini. Vendar vse več sovjetskih republik proglašajo samostojnost in je vse bolj možno, da bodo današnji sovjetski reprezentantje v prihodnje nastopali pod nekaterimi drugimi zastavami.

Blesteče trenutke so doživeli športniki iz Azije in Afrike. Azijski tekmovalci nikoli doslej niso osvojili svetovnega zlata, a sedaj so Kitajke zmagale v metu krogle in kopja. Poleg tega si je zlato v maratonskem teku priboril Japonec Taniguchi, ki je že postal narodni heroj.

Predstavniki afriških držav so prevladovali v moški konkurenci na srednjih in dolgih progah. Kenijci so dobili vse discipline od 800 do 10.000 m, vključno 3.000 m zapreke in 400 m ovire, mednje se je vključil samo Alžirec Morceli, ki je zmagal na 1.500 m. Prvokrat je predstavnica črne celine zmagala na 1.500 m, a velik napredek so Afričani naredili tudi v sprinterskih disciplinah.

Najslabši so bili rezultati v metih. Nihče se ni niti približal svetovnim rekordom, kar se razlaga s tem, da je antidoping kontrola bila stroga kot nikoli doslej in da so vsi tekmovalci bili »čisti«.

Priprave za odbojgarsko EP Poljaki prešibki za Zorzija & Co.

BARI - V eni zadnjih preizkušenj pred sobotnim pričetkom EP je italijanska odbojgarska reprezentanca v nabitosti polni dvorani v Bariju (pet tisoč gledalcev) brez težav s 3:0 (15:7, 15:5, 15:12) premagala Poljsko. Selektor azzurrov Velasco je na igrišče uvrstil vseh enajst reprezentantov, kapetan Lucchetta, ki se je poročil v soboto, pa se bo v moštvo vrnil drevi, ko se bodo Italijani spet pomerili s Poljaki, vendar v Modeni.

Poljaki so se sinoči pokazali za slabega tekmeča, morda tudi zaradi tega, ker so v Bari prispeli le nekaj ur pred tekmo. V bloku sploh niso mogli zaustavljati napadov azzurrov, pri katerih sta bila zlasti nezadržna Bernardi in Cantagalli. Italija je nastopila v sledeči postavi: Zorzi (5+18), Galli (3+4), Cantagalli (4+16), Gardini (4+7), Bernardi (4+7), Tofoli (1+1), Margutti (1+0), Martinelli (3+5), Masciarelli (0+5), Giani (2+6), De Giorgi.

Na odprtem teniškem prvenstvu ZDA v New Yorku Connors (39 let) četrtfinalist Seleševa ugnala G. Fernandez

NEW YORK — Na odprtem teniškem prvenstvu ZDA, ki šteje za veliki slam, je veteran Jimmy Connors poskrbel za nov podvig. Pri častitljivi starosti 39 let je v osmini finala premagal petnajst let mlajšega rojaka Aarona Kricksteina. Njegov uspeh je še toliko bolj presenetljiv, kajti dvoboj je trajal kar 4 ure in 41', pripeka pa je bila neznosna. Za določitev zmagovalca v petem nizu je bilo potrebno odigrati tie break, potem ko je Krickstein že vodil s 5:2 v igrah. Končni izid je bil 3:6, 7:6 (10:8), 1:6, 6:3, 7:6 (7:4). Vseh 20 tisoč gledalcev je glasno navijalo za Connorsa, čeprav se je spustil tudi v nesramen spor s sodnikom, ki ga začuda ni diskvalificiral.

V zadnjem nočnem dvoboju osmine finale pa je zmagovalac pariškega Roland Garrosa Jim Courier s 6:4, 6:4, 6:3 premagal Španca Emilia Sancheza.

Današnji četrtfinalni pari so sle-

deči: Haarhuis (Niz.) - Connors (ZDA); Sampras (ZDA-št.6) - Courier (ZDA - št.4); Stich (Nem.-št.3) - Lendl (ČSFR-št.5); J. Sanchez (Šp.) - Edberg (Šve.-št.2).

Pozno sinoči po našem času so se medtem začeli ženski četrtfinalni dvoboji. Jugoslovanka Monika Seleš je v prvem srečanju s 6:1, 6:2 premagala ameriško napadalko Gigi Fernandezovo. Seleševa je nasprotnici vsilila svoj visok ritem in močne udarce ter jo prisilila k napakam. V polfinalu se bo pomerila z zmagovalko nočnega dvoboja med Capriatijevo in Sabatinijevo. Seleševa, ki je v letošnji sezoni že zmagala na dveh preizkušnjah za veliki slam, v Avstraliji in Franciji (v Wimbledonu ni nastopila), je lani v ZDA izgubila že v tretjem kolu. Premagala jo je Italijanka Ferrandova.

Ostala četrtfinalna para: Graf (Nem.) - Martinez (Šp.); Sanchez (Šp.) - Navratilova (ZDA).

Na moškem odbojgarskem EP Italija glavni favorit

V soboto se bo v Karlsruheu in Hamburgu pričelo 17. evropsko moško odbojgarsko prvenstvo. Polfinalna in finalna srečanja za končni vrstni red od 1. do 8. mesta pa bodo v Berlinu.

Kvalifikacijski skupini sta naslednji. Skupina A - Karlsruhe: Finska, Nemčija, SZ, Švedska, Grčija in Poljska. Skupina B - Hamburg: Italija, Nizozemska, Jugoslavija, Bolgarija, Francija in ČSFR.

Letošnje EP se obeta zanimivo in tudi kakovostno, ker bo zadnje večje odbojgarsko tekmovanje na starem kontinentu pred olimpijskimi igrami prihodnje leto v Barceloni pa tudi kakovost evropske odbojke je v svetovnem vrhu, če seveda izvajamo velesilo Kubo, nekoliko slabšo Brazilijo in ZDA, ki so zadnja leta po velikem zmagovalstvu na SP v Parizu in OI igrah v Seulu zašle v krizo. Do prvenstva leta 1987 je bila organizacija tega velikega tekmovanja zaupana eni sami državi tako v moški kot v ženski konkurenci. Pred dvema letoma so ta sistem spet spremenili, tako da ena država gosti moške (Švedska), druga pa ženske (takratna ZRN). Po dveh letih pa pride do rotacije. Tokrat bo moške gostila Nemčija, ženske pa Italija. Švedska se je namreč iz finančnih razlogov odrekla organizaciji, vskočila je Italija, ki pri pripravi tako velikih tekmovanj zadnje čase res nima nobenih težav s pokrovitelji, a italijanska odbojgarska zveza se na vse kriplje trudi, da bi po zgledu moških tudi ženska odbojka naredila kakovostni skok. Pohod do svetovnega vrha pa bo izredno težak, da ne rečemo nemogoč.

Omeniti moramo, da se bo žensko EP pričelo konec tega meseca z izločilnimi skupinami v Bariju in Ravenni, s polfinalnimi in finalnimi srečanji v veliki športni dvorani EUR v Rimu.

Na EP pred dvema letoma na Švedskem je prišlo do presenetljivega in nepričakovanega razpleta. Na evropski odbojgarski Olimp se je povzpela Italija, ki prej ni na tem tekmovanju dosegla bolj odmevnih uspehov, če seveda izvajamo prvo prvenstvo leta 1948 v Rimu, kjer so bili »azzurri« tretji za Češkoslovaško in Francijo. Udeležba je bila izredno skromna, samo 6 reprezentanc, poleg omenjenih treh pa še Portugalska, Belgija in Nizozemska. Takoj po vojni so bili narejeni samo prvi koraki vse bolj kakovostnega odbojgarskega pohoda, še posebej v socialističnih državah, ki se ne prekinjeno prevladovala na moškem kot tudi ženskem področju, vse do pred dvema letoma, ko je Italija povsem nepričakovano prav vsem zmešala štrane.

V Stockholmu se je praktično pričel zmagoviti pohod italijanske moške odbojke na čelu z argentinskim trenerjem Juliom Velascom (ki je za izredne športne uspehe dobil italijansko državljanstvo), saj je leto kasneje v Braziliji osvojila še svetovni naslov, poleg tega pa še številne druge prestižne lovoričke. Ob dejstvu, da je sedanja generacija izredno nadarjena, ne gre pozabiti na državno prvenstvo, ki je najbolj kakovostno na svetu in serijsko »proizvaja« odlične odbojkarje, tako da zamenjava generacije, ki bržkone še ni dosegla svojega vrhun-

ca in je še mlada, ne bo pretirano boleča. Argentinski strokovnjak pa zna svoje igralce za vsako tekmovanje odlično pripraviti in še toliko bolj motivirati, tako da so tudi pred nastopom v Nemčiji prvi favoriti.

Ob osvojitvi prvega italijanskega evropskega naslova je prišlo pri SZ do prave drame. Na dosedanjih 16 EP so bili Sovjeti nič manj kot enajstkrat najboljši, zadnja leta pa kar 11-krat zapored prvak. Prvenstvo na Švedskem pa je ostalo sovjetskim reprezentantom v žalostnem spominu, saj so najprej v polfinalu, po petih zmagovitih kvalifikacijskih nastopih, izgubili z domačini s tesnim 3:2, v malem finalu za bronasto kolajno z Nizozemci pa celo s 3:0 in tako drugič v zgodovini EP - na katerih so seveda nastopili, po letu 1955 v Romuniji ostali brez kolajne.

Jugoslovanski odbojkarji so na EP osvojili dve kolajni, najprej v Beogradu leta 1975 in potem še štiri leta kasneje sredi Pariza. Pozneje nastopi Jugoslovanci niso bili več tako uspešni in leta 1983 se na prvenstvo sploh niso uvrstili. Slaba organizacija pri OŽJ, klubski interesi in tudi pomanjkanje denarja so prispevali svoje in izredni jugoslovanski igralni potencial ni tudi v tej panogi dosegel tistega, kar bi lahko. Sedaj imata zvezni selektor Lazar Grozdanović in trener Vladimir Bogoevski (slednji je bil odličen igralec, osvojil je bron v Beogradu in Parizu) spet odlično ekipo, ki se je na prvenstvo dobro pripravila in odhaja v Nemčijo optimistično razpoložena. Žal pa je naletela na izredno konkurenco in

uvrstitev med štiri najboljše bi bila izjemna podvig.

Prve tri države na dosedanjih EP ter uvrstitev Italije in Jugoslavije:

- 1948 (Rim): 1. ČSLR, 2. Francija, 3. Italija.
- 1950 (Sofija): 1. SZ, 2. ČSLR, 3. Madžarska.
- 1951 (Pariz): 1. SZ, 2. Bolgarija, 3. Francija, 5. Jugoslavija, 8. Italija.
- 1955 (Bukarešta): 1. ČSLR, 2. Romunija, 3. Bolgarija, 5. Jugoslavija, 9. Italija.
- 1958 (Praga): 1. ČSLR, 2. Romunija, 3. SZ, 7. Jugoslavija, 10. Italija.
- 1963 (Bukarešta): 1. Romunija, 2. Madžarska, 3. SZ, 7. Jugoslavija, 10. Italija.
- 1976 (Istanbul): 1. SZ, 2. ČSLR, 3. Poljska, 7. Jugoslavija, 8. Italija.
- 1971 (Milan): 1. SZ, 2. ČSLR, 3. Romunija, 8. Italija, 11. Jugoslavija.
- 1975 (Beograd): 1. SZ, 2. Poljska, 3. Jugoslavija, 10. Italija.
- 1977 (Helsinki): 1. SZ, 2. Poljska, 3. Romunija, 7. Jugoslavija, 8. Italija.
- 1979 (Pariz): 1. SZ, 2. Poljska, 3. Jugoslavija, 5. Italija.
- 1981 (Varna): 1. SZ, 2. Poljska, 3. Bolgarija, 7. Italija, 10. Jugoslavija.
- 1983 (Vzhodni Berlin): 1. SZ, 2. Poljska, 3. Bolgarija, 4. Italija.
- 1985 (Amsterdam): 1. SZ, 2. ČSLR, 3. Francija, 6. Italija, 11. Jugoslavija.
- 1987 (Gand): 1. SZ, 2. Francija, 3. Grčija, 8. Jugoslavija, 9. Italija.
- 1989 (Stockholm): 1. Italija, 2. Švedska, 3. Nizozemska, 8. Jugoslavija.

G. FURLANIČ

obvestila

ŠZ SLOGA - PLANINSKI ODSEK vabi v nedeljo, 8. t. m., na tradicionalni spominski pohod BAZOVIŠKI JUNAKI. Zbirališče in vpisovanje v Bazovici pred spomenikom NOB ob 9.30, odhod ob 10.15. Ob 14. uri zigosanje izkaznic in podeljevanje značk pri spomeniku Bazoviškim junakom in polaganje vencev. Pohod traja približno tri ure in pol.

ZŠSDI obvešča, da bo jutri, 5. t. m., ob 20. uri v Kulturnem domu A. Budala v Standrežu seja izvršnega odbora.

ZŠSDI obvešča, da bo v petek, 6. t. m., ob 20.30 na sedežu ŠZ Jadran na Opčinah seja košarkarske komisije.

ŠK KRAS ŽENSKI ROKOMETNI ODSEK obvešča, da bo prvi sestanek v ponedeljek, 9. septembra ob 21. uri v športno-kulturnem centru v Zgoniku. Vabljeni so še zlasti nova zainteresirana dekleta. Za informacije tel. 251005 (Tanja).

ŠD POLET KOTALKARSKA SEKCIJA sporoča, da se je pričelo vpisovanje za kotalkarski tečaj. Interesenti naj se zgledajo na Poletovi kotalkarski plošči od 17. do 20. ure vsak dan razen sobote in nedelje (tel. 211758).

ŠD KONTOVEL KOŠARKARSKI ODSEK obvešča, da so se začeli treningi minibasketa za otroke letnikov od 1980 do 1985. Treningi so vsak dan na odprtem igrišču na Kontovelu s pričetkom ob 16. uri.

Na absolutnih rolkarskih lestvicah mladinskih kategorij

Mladina Resco 3. v Italiji

Rolkarji ŠD Mladina Resco se v letošnji sezoni lahko ponašajo z odličnim uspehom na mladinski ravni! Na končnih uradnih lestvicah mladinskih kategorij, ki jih je zveza po novih propozicijah letos prvič objavila po zadnji nedeljski preizkušnji za italijanski pokal v Roveretu, so naši tekmovalci dosegli celo serijo visokih uvrstitev, pri čemer je Mateja Bogatec med mlajšimi cicibankami dosegla končno tretje mesto, med mlajšimi cicibani je bil Mitja Tretjak drugi, ciciban David Bogatec pa tretji. Na društveni lestvici pa zaseda Mladina Resco nič manj kot absolutno tretje mesto v konkurenci kar 32 društev.

K odlični končni beri so bistveno pripomogle tudi uvrstitve z zadnje, šeste preizkušnje v Roveretu, kjer so rolkarji tekmovali v reber. Proga je bila zelo zahtevna, saj je na primer za člane znašala višinska razlika na 10 kilometrih steze kar 650 m. Med našimi rolkarji so najboljše uvrstitve dosegli Mateja Bogatec (2.), Mitja Tretjak (3.), Erik Tence (6.) in David Bogatec (7.), skupno pa je nastopilo enajst predstavnikov slovenskega društva. Omeniti velja, da so naši tekmovalci v skoraj vseh kategorijah mlajši od svojih tekmecev, kar daje njihovim uvrstitvam še večjo težo.

Prihodnjo nedeljo bo pri Bellunu še zadnja preizkušnja za conso prvenstvo. Na tem tekmovalstvu se znova obeta zelo bogata bera zmag in visokih uvrstitev naših tekmovalcev, na društveni lestvici pa Mladina Resco naslov prvaka že ne more uiti, kajti prvo mesto je osvojilo že po uvrstitvah s prvih dveh preizkušnjah v Dolini in Mestrah.

Rolkarska sezona se bo nato nadaljevala z absolutnimi prven-



Z leve David Bogatec, Mitja Tretjak in Mateja Bogatec

stvi. Konec septembra bosta tekmovaljevanje v ravnini in štafeta, oktobra pa DP v reber. Rezultati iz Rovereta:

Mlajši cicibani (1 km): 1. Ivano Artusi (Valsassina) 5'51"; 3. Mitja Tretjak 6'22"; 7. Edoardo Di Felice 7'36" (oba Mladina Resco). Nastopilo je 9 tekmovalcev.

Mlajše cicibanke (1 km): 1. Anna Rosa (Valsassina) 5'39"; 2. Mateja Bogatec 5'58" (Mladina Resco). Nastopilo je 6 tekmovalk.

Cicibani (2,5 km): 1. Alessandro Fabrizi (Appiano) 12'18"; 7. David Bogatec 14'37"; 14. Erik Iori 16'41"; 18. Mitja Cossutta 18'11"; 19. Danijel Tence 19'14"; 21. Črtomir Kobau 25'54" (vsi Mladina Resco). Nastopilo je 22 tekmovalcev.

Mladinci (4,5 km): 1. Marco Andreoli (Lissone) 19'45"; 6. Erik Tence (Mladina Resco) 22'02". Nastopilo je 14 tekmovalcev.

Člani (10 km): 1. Antonio Dal Sasso (Forestale) 35'50"; 18. Franco

Plesnicar (Mladina Resco) 47'20". Nastopilo je 35 tekmovalcev.

Društvena lestvica: 1. Bassano 994 točk; 7. Mladina Resco 248 točk. Nastopilo je 26 klubov.

Takšne pa so uvrstitve rolkarjev ŠD Mladina Resco na absolutnih končnih lestvicah za italijanski pokal v mladinskih kategorijah:

Mlajše cicibanke: 3. Mateja Bogatec, 8. Jelka Bogatec (14 tekmovalk).

Mlajši cicibani: 2. Mitja Tretjak, 7. Jan Prinčič, 8. Edoardo Di Felice, 10. Ivo Lachi, 13. Jara Košuta (44 tekmovalcev)

Cicibani: 3. David Bogatec; 22. Erik Iori, 24. Mitja Cossutta; 28. Danijel Tence, 20. Daniele Selatti, 32. Tibor Drasici, 35. Matej Lachi, 41. Črtomir Kobau.

Mladinci: 7. Erik Tence, 25. Marko Nadlišek, 34. Martin Košuta, 42. Enrico Bogatec.

Pri rokometnih Krasa Trimac

Cilj vrh lestvice

Rokometaši Krasa so začeli s pripravami za prihodnjo sezono, ki bo stekla predvidoma novembra. O poteku samih priprav in ciljih v naslednji sezoni smo se pogovorili s trenerjem Vojkom Lazarjem, ki nam je dejal, da so z delom pričeli pred nekaj dnevi, in nadaljeval: »Prvi del priprav bo potekal na domačem igrišču, kjer bomo glavni poudarek dali osnovni telesni pripravljenosti igralcev. V načrtu pa imamo tudi krajše skupne priprave v Sloveniji. Seveda pa je to še vprašljivo, saj je kar precej odvisno od zasedenosti igralcev, ki imajo tudi študijske in delovne obveznosti. Do prvenstva imamo v programu precej prijateljskih in trening tekem, ki nam bodo služile za uigravanje.«

Kakšni so vaši cilji za naslednjo sezono?

»Glede na to, da se je letos Marko Sardoč vrnil v ekipo in da ne predvidevamo odhoda drugih igralcev, je naš cilj vrh lestvice.«

Ali posvečate pozornost mladim igralcem v društvu?

»V društvu imamo mladinsko ekipo, ki zaenkrat uspešno napreduje pod vodstvom trenerja Božeglava. Sicer pa moramo mladim posvetiti čimveč pozornosti, da bodo lahko brez težav zamenjali starejše kolege. Pri tem se srečujemo s precejšnjimi težavami, saj se mladi v zamejstvu odločajo predvsem za ostale igre z žogo, ker rokomet nima dolge tradicije.«

Ali vam igranje na odprtem povzroča težave?

»Vsekakor tekme na odprtem predstavljajo določen problem, predvsem zato, ker moramo igrati ob nedeljah zjutraj. Predvidevamo, da bomo pred pričetkom prvenstva uspeli postaviti razsvetljava-



Vojko Lazar

vo, tako da bi bila srečanja lahko ob sobotah zvečer, kar bi za nas predstavljalo predvsem večji obisk gledalcev in samo boljše počutje igralcev, saj je psihična in fizična pripravljenost v nedeljo zjutraj slabša.«

Ali imate stike z ekipami iz Slovenije?

»Lahko rečem, da imamo z ekipami iz Slovenije tesne stike, saj z njimi med letom odigramo veliko število prijateljskih tekem. Glede na to, da je rokomet v Sloveniji bolj razvit šport, predstavljajo te tekme za nas dragocene izkušnje. Upamo lahko, da nam bodo te izkušnje in trdo delo na treningih pomagali pri uresničitvi zastavljenih ciljev v prihodnji sezoni.«

To vam vsekakor želimo.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Po zmagi proti Primorju na nogometnem memorialu »bratov Husu«

Breg v finalu za 1. mesto

PRIMORJE - BREG 0:1 (0:1)
STRELEC: Lacalamita v 23 (11-metrovka)

PRIMORJE: Babič, Luxa, Milani, M. Štoka, Comino, Savarin, Vodopivec, Miclaucich, P. Štoka (v 68' Stolfaj), Crevatin, Sardoč.

BREG: Petronio, Amoroso, Pečar, Paoli, Kozina, Prašelj, Slavec, Lacalamita, Huez, Olenik, Castellano (v 70' Švara).

V ponedeljek se je na proseškem igrišču pripetilo nekaj, česar na nogometnih tekmah ne bi smeli videti. Sodnik se je namreč odločil, da bo prav on pravi protagonist, tako da je poleg nekaterih neumestnih odločitev izključil kar tri igralce Primorja in pa enega igralca Brega.

Tekma sama po sebi ni nudila nič posebnega, saj je bilo strelav na vrata izredno malo. Odločitev pa je padla v 23. minuti, ko je sodnik dosodil 11-metrovko v korist Brežanov zaradi dvoumnega prekrška Milanija, ki je bil nato zaradi protestov tudi prvi izključen. Po zadetku in lahko rečemo do konca tekme so Prosečani obdržali terensko premoč, a so le s težavo prodirali v nasprotnikov kazenski prostor. Najbolj nevaren je bil sicer še poškodovani Miclaucich, ki pa je bil prisiljen stopiti na igrišče, saj trener Vidussi ni imel drugih igralcev na razpolago. Prav nad Miclaucichem sta bila v kazenskem pro-

storu storjena dva očitna prekrška, za katera pa se sodnik sploh ni zmenil. Ob tem je tudi Breg večkrat poskusil protinapad, tako da so si že itak okrnjeni »rdeče-rumeni« morali pomagati s prekrški, za katere je sodnik brez pomisleka in prenaplajeno dosodil celo vrsto rumenih in še dva rdeča kartona (Comino in Štoka). Da bi na najboljši način zaključil večer, je sodnik v 90. minuti izključil še branilca Brega zaradi prekrška v kazenskem prostoru in ob tej zadnji priložnosti je vratar Petronio spretno ubranil strel Miclaucicha in zagotovil svoji ekipi nastop v finalu za 1. mesto, ki bo v petek. (Š.M.)

Krasova dekleta vabijo

v svoje vrste nova imena

Poleg moške rokometne ekipe Krasa, ki je v avgustu že resno začela z delom (o čemer poročamo posebej), bodo prihodnji teden v Zgoniku na vrsti tudi dekleta. Letos bodo naše ponovno nastopale v C ligi, saj jim je v lanskoli sezoni le za las ušlo napredovanje. Pod vodstvom trenerja Konrada Božeglava so krasovke lani povsem nepričakovano nepremagane vodile na lestvici vse do zadnjega, žal pa so v play-offu klonile ekipama Il Quadrifoglio iz Vicenze in Musileju.

Sedaj imajo naša dekleta na razpolago dobra dva meseca priprav, saj se bo najverjetneje letoš-

nje prvenstvo začelo šele novembra. V Krasovem taboru bi se lahko torej kar krepko in optimistično lotili dela, vendar imajo žal probleme z igralskim kadrom. Zaradi nekaterih resnih poškodb in šolskih obveznosti bo moralo namreč nekaj igralk letos zapustiti ekipo, kar bo prav gotovo onemogočalo normalen potek treningov. Pri Krasu zato želijo, da bi se v ekipo vključilo še kakšno novo ime. Zato društvo vabi kogarkoli, ki ga zanimal rokomet, naj pride na sestanek, ki bo v ponedeljek, 9. t.m. ob 21. uri v športno-kulturnem centru v Zgoniku. (Tanja)



V mestu Sicuani je nameraval šofer natočiti goriva, na edini črpalki pa je bil neugoden napis »no hay gasolina« (goriva ni). »Ima ga, pa ga noče prodati, ker bo cena poskočila«, je menil Chato, nekakšen navigator in pomočnik voznika. V temi smo bo blatnih ulicah iskali kak parkiran avtomobil, da bi od šoferja iztisnili nekaj litrov. Zadnji postanek je bil v vasi San Pedro (vasi s tem imenom je zelo veliko) in zahvalil sem se tistemu iz Sicuani, ki ni hotel dati preveč litrov.

V vasi ni bilo električne luči. Skozi odprta vrata stanovanj in trgovinic je prihajala samo medla luč sveč, na trgu pa je bilo vse živo in veselo. V polnem teku je bil ljudski praznik. Večina prebivalstva je sicer samo gledala, nekaj desetini parov pa je v prekrasnih nošah izvajalo zanimiv ples.

Dekleta so bila oblečena v pretežno rdeče bluze z bogatimi vezanimi in z obveznim črnim klobukom in s šopom koruznih listov v običajni culi na hrbtu. Fantje so imeli rdeč praznični pončo in slamnat klobuk. Medtem ko je fant ubiral na kitari živahen ritem, je dekle ritmično stopalo ritenski in polglasno pelo, fant pa je z enakim ritmom stopal za njo. Pari so se ločeno gibali po trgu, mnogi pa tudi izginjali v neobljudene klanke. Nihče nam ni znal povedati, za kaj točno gre. Verjetno je šlo za ostanek pusta, med katerim so mladoletniki osvajali nežna srca sovaščank. S folklorne-

ga vidika je bil praznik v San Pedru največje doživetje mojega potovanja.

Prihod kombija na trg sprva ni povzročil posebnega zanimanja med domačini. Sestava je bila izredno kozmopolitska. Poleg dveh domačinov in voznikov ter mene so bile prisotne oznake Izraela, Brazilije, Argentine, Nizozemske in Španije. Dovoljeno število devetih oseb je bilo preseženo kar za 5 enot! V tistih krajih se vozila izkoriščajo do kraja.

Ob domačinih, ki jih praznik ni zanimal, sem bil med tujci edini, ki si je upal iz kombija. Da bi ne z zadnjega sedeža pregazil ostale, sem se na prosto skobacal kar skozi okno. Približal sem se posebno slikovitemu paru in fanta vprašal, če lahko fotografiram. Še prej sem tudi posnel glas kitare in petje dekleta. Po privoljenju se je kmalu zablskal »flash« in na trgu je prišlo do korenitega preobrata.

Morda ga niso še videli in obkrožila me je precejšnja množica otrok in tudi odraslih. Nekoliko sem se zbal za varnost in se sicer brez panike skozi okno vrnil v kombi. Na steklo se je prilepilo več nosov radovednih otrok. Strmeli so v čudežni strojček. Da bi povečal svoj ugled, sem na prazno enkrat zablskal in za hip niso videli ničesar. Z vzkliki začudenja so se umaknili na varno razdaljo. Za njihovo zabavo sem še enkrat zablskal, nato pa predstavo zaključil, da bi se ne učinek razvrednotil.

Šofer je medtem staknil par litrov goriva, dovolj za preostalo pot do Cuzca. Med odhajanjem smo v temi srečali še nekaj parov, ki so se zibajoč oddaljevali v intimne koticke.

V Cuzco smo po rutinskem vojaškem pregledu pred mestom prišli po 2. uri ponoči. Potovali smo celih 14 ur.

Dva potnika je šofer odložil pred luksuznim hotelom (70 dolarjev na noč), mene pa pred prenočiščem z obetavnim imenom »Univervo«, ki pa se je izkazalo za pravo kloako. Bilo je umazano, s parom pijancev v veži in brez vsake možnosti zaklepanja vrat. Prislomil sem posteljo na vrata in za silo nekaj ur spal, zjutraj pa nemudoma poiskal nekaj boljšega, ker sem moral v Cuzco ostati dva do tri dni.

Cuzco ima lepo lego v prostrani kotlini in leži 3400 metrov nad morsk gladino. Upravičeno ga imajo za »capital arqueologica de America del sur y patrimonio del mundo« (arheološka prestolnica južne Amerike in kulturna last vsega sveta).

Ceprav lep, Cuzco danes verjetno ni vreden tistega, ki naj bi se bil predstavil Špancem, ki so pod vodstvom Francisca Pizzarra prišli vanj 15. novembra 1533. Španci so štiri mesece prej umorili proti-vladarja inkovskega cesarstva Atahualpo, ki je sprožil držav-

ljansko vojno proti Cuzcu in jo vojaško tudi dobil. Tujce so domačini sprejeli kot božanstva in osvoboditelje. Pizzarro so se prikazala neslutena bogatstva, po katerih je tudi pridno segal.

Kot izhodišče za izlete v Machu Picchu, za sveto dolino Inkov in za planinsko turo po stezi Inkov, je Cuzco najbolj obiskana točka v Peruju. Resnici na ljubo niso tujci še okužili mesta, ki ohranja marsikatero pristno domačo točko. V prvi vrsti je to obširno področje okoli železniške postaje, kjer je z izjemo nedelje velikanski sejem. Ulice so natrpane z vsakovrstno šaro, od volne do pončvov, od sadja do listov koke, ki jih še posebno ponujajo tujcem. Z izjemo drugih mest, kjer se prodajalci stalno premikajo, so trgovci iz Cuzca izgubili nomadske navade in večina jih razpolaga s skromnimi stojnicami. Večkratne plohe so v tistih dneh spremenile tržišče v pravo močvirje in higienski pogoji so bili pri prodaji jestvin na običajni (najnižji) ravni.

Posebno slikovito je tržišče ob železniški progi. Na obeh straneh tira čepi na stotine Indijancev, ki oblegajo potnike in jim nakup vsiljujejo skozi okna vagonov, medtem ko vlak čaka na postaji (tedaj je bila sicer stavka).



Na visoki planoti Peruja so ženske predvsem nosačice

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna naročnina 264.000 lir; v SFRJ številka 10.00 din; mesečna naročnina 230.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Vodnikova 133 - Telefon 554045-557185
Fax 061/555343

Oglaš: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašni agenciji PUBLI-EST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglaš: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

primorski dnevnik

sreda, 4. septembra 1991

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 - Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik Dušan Udovič
Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Poročilo italijanskega ministrstva za zdravstvo za leto 1989

Objavili protislovne podatke o zdravstvenem stanju morja

RIM — Po podatkih italijanskega ministrstva za zdravstvo je evτροφizacija severnega Jadrana dosegla zaskrbljujočo raven z izjemo območja pred Riminjem, kjer se stanje postopoma izboljšuje. Ministrstvo je seveda upoštevalo samo parameter evτροφizacije, v bistvu le prisotnost hranilnih snovi kot so dušik in fosfor, ni pa upoštevalo v vodi raztopljenega kisika, prav tako ne prekomernega bohotenja alg in biološke sluzi, ki jo povzroča cvetenje alg. Slika je torej po italijansko nepopolna in težko primerljiva, saj so razširili nadzorstvo, tako da imajo sedaj več vzorcev, kot vedno pa so podatki v kričočem nasprotju z analizami raznih naravovarstvenih organizacij in prihajajo z večletno zamudo, ker se podatki nanašajo na leto 1989.

Največ pozornosti poročilo ministrstva za zdravstvo posveča fosforju. S samozadovoljstvom ugotavljajo, da je dotok fosforja v italijansko morje v zadnjih desetih letih padel z 59 tisoč ton na 49 tisoč ton. Ministrstvo seveda ne navaja, če se je v tem obdobju spremenila tudi sposobnost morja, da prenese tak dotok hranilnih snovi. Fosfor je za ministrstvo zanimiv, saj so prav tej snovi zeleni očitati vse tegobe, ki tarejo italijanska morja. Pozitivni ministrski podatek, naj bi torej pomiril naravovarstvenike, tako da bi spregledali očitna protislovja ministrskega poročila.

Poročilo namreč navaja, da je Ligursko morje med krajema Porto Venere in Marina di Sarzana »v

dobrem zdravstvenem stanju« z izjemo pristaniškega območja ob La Spezii. S tako oceno se strinjajo le ligurski turistični delavci, ne pa tisti, ki so se letos kopali v tem morju, še manj pa naravovarstveniki, ki navajajo, da se onesnaženost Ligurskega morja iz leta v leto stopnjuje. Ministrsko poročilo priznava, da je ob izlivu Tibere Tirensko morje doseglo zaskrbljujočo stopnjo evτροφizacije, zaradi ugodnih hidrodinamičnih pogojev (morskih tokov in globine) pa je drugje v Tirenskem morju položaj precej boljši. Precej boljši je položaj tudi ob sardinski obali, a po poročilu ministrstva se tudi tu stanje postopoma slabša predvsem pred Olbio.

Za ministrstvo je evτροφizacije krivo predvsem poljedelstvo in industrija, v manjši meri mestne odplake, še najmanj pa pralni praški, ker v njih ni več fosforja. Poročilo pa kot rečeno sploh ne navaja biološke sposobnosti morja, da prenese tak dotok hranilnih snovi. In prav tu je po mnenju nekaterih biologov glavni vzrok dramatičnega stanja v severnem Jadranu. Z dreždami, z najrazličnejšimi kočaricami in celo s črpalkami so v severnem Jadranu popolnoma porušili ekološko ravnotežje, saj skoraj ni več školjk, ki so se hranile z dušikovimi in fosfornimi spojinami. V Tržaškem zalivu se ni povečal dotok onesnažujočih snovi, saj število prebivalstva upada, da o industriji sploh ne govorimo, kljub temu pa je stanje dramatično. Za politike so seveda pomembnejše investicije za čistilne naprave kot pa biološka sanacija morja.

V Čilu odkrili nova grobišča ubitih Pinochetovih nasprotnikov



SANTIAGO DE CHILE — Na nekem pokopališču v glavnem mestu Čila so začeli s prekopavanjem več kot sto nezaznamovanih grobov. V njih so žrtve nasilja vojaške diktature generala Augusta Pinocheta.

Prekop je pri sodstvu zahteval santiaški škof msgr. Sergio Velech. Po njegovih trditvah so na tem pokopališču v prvih dneh po vojaškem udaru na skrivaj pokopali 105 nasprotnikov vojaške hunte, ki jih je Pinochetova soldateska brez procesa likvidirala.

Svojci žrtev, ki so na neskončnem seznamu desaparecidosov, so pred pokopališčem organizirali protestno manifestacijo z zahtevo, da je treba kaznovati vojaške zločince (Telefoto AP)

Požar v Brooklynu



NEW YORK — Vsaj tri osebe so umrle, več kot trideset pa je bilo ranjenih, ko je v noči na torek eksplozija razdejala trinadstropno poslopje v Brooklynu. Do eksplozije je prišlo ob 1. uri po italijanskem času in policija ter gasilci sumijo, da je šlo za uhajanje plina, ki je potem eksplodiral. V nesreči je bilo hudo ranjenih tudi šest policajev in nedoločeno število gasilcev. Za sedaj še ni jasno, če je še nekdo ostal pod ruševinami poslopja ali če je gasilec uspel rešiti vse stanovalce. V teku je seveda preiskava, ki pa za sedaj, razen sumov, da gre za uhajanje plina, ni obrodila konkretnih sadov (Telefoto AP)

Raisa Gorbačova je v intervjuju obudila »tiste tri grozne dneve«

MOSKVA — Soproga sovjetskega predsednika Mihaila Gorbačova je končno pretrgala skrivnostno tenčico, v katero jo je na Krimu zagrnil brutalni hišni pripor med neuspehim državnim udarom. Vedelo se je sicer, da se sovjetska prva dama počuti slabo, toda od vrnitve na moskovsko letališče je nihče več ni videl. Včeraj pa jo je intervju dnevnika sovjetskih sindikatov Trud vrnil v javnost z njenim pričevanjem o tistih morečih dneh hišnega zapora.

»Tisti trije grozni dnevi.« Tako Raisa Gorbačova danes opredeljuje tisto, kar je z družino preživela v dneh propadlega prevrata. »Nikoli si ne bi bila mislila, da bo morala moja družina preстати podobno preizkušnjo, ki se je za nas začela že pred ultimatom prevratnikov,« nadaljuje Raisa. »Ok-

rog 17. ure v nedeljo, 18. avgusta, je moj mož nenadoma prišel v mojo sobo in mi rekel, da se je zgodilo nekaj strašnega, da je naša hiša izolirana, da ga bodo morda zaprli in da gre najbrž za zaroto.«

Raisa je po posvetu s hčerko Irino in zetom Anatolijem zagotovila možu vso podporo pri njegovi odločitvi, da ne bo popustil izsiljevanju. »S teboj bomo,« mu je zagotovil mali družinski zbor. Od tod zamisel o posnetju videokasete in njenih kopij s predsednikovo izjavo, za katere so po Raisinih besedah delali vso noč.

»Po treh neprespanih nočeh,« nadaljuje Raisa, »smo 21. avgusta izvedeli, da namerava šef KGB poslati na Krim delegacijo, ki naj bi ugotovila zelo hudo zdravstveno stanje Gorbačova in njegovo nesposobnost za opravljanje dr-

žavniških poslov. Takoj sem pomislila, da to za nas pomeni neizogibno tragičen konec in to je najbrž vzrok, da se je moj krvni pritisk nevarno povečal in mi povzročil govorne težave. Toda sedaj mi je bolje,« je zaključila Raisa, »pa čeprav bom morala še nekaj časa ostati med štirimi zidovi.«

Drugi sovjetski časopis, Neodvisni list, pa je včeraj objavil odlomke iz knjige »Upam«, ki jo je po Raisinem pripovedovanju napisal nek njen prijatelj. V njem se sovjetska prva dama spominja svojega srečanja z Mihailom v začetku petdesetih let in pravi, da nista imela denarja niti za poročna prstana. »Vse kar si želim,« zaključuje Raisa, »pa je to, da bi Mihail ostal tak, kakršnega sem spoznala: pogumen, odločen, močan, spoštljiv in zelo dober.«

Priprave za prehod Hongkonga h Kitajski

PEKING — Vprašanje Hongkonga je bilo v ospredju včerajšnjih pogovorov med kitajskim premierom Li Pengom in njegovim britanskim gostom Johnom Majorjem. Kot znano bi Hongkong leta 1997 moral preiti pod kitajsko suverenost, potem ko je bil 150 let britanska kolonija.

Predsednik kitajske vlade Li Peng je izključil, da bi na Kitajskem v bližnji bodočnosti lahko prišlo do političnih sprememb. Zvestoba komunističnim idealom ostaja slej ko prej vodilo kitajskih politikov. Kljub temu pa je izrazil Li Peng upanje, da bi obe strani pozabili na nesporazume, ki so ju razdvajale celo vrsto let.

Novice iz zadnjega »raja«

PEKING — Motorno kolo, telefon in klimatska naprava, to so po zadnjih statističnih podatkih največje želje prebivalcev enega zadnjih komunističnih rajev na zemlji. Kitajci namreč zaslužijo približno 60 tisoč lir mesečno, kljub temu pa jim uspe prihraniti 30-40 odstotkov te vsote, svoje prihranke pa potem najraje naložijo v nakup motornega kolesa, telefona ali klimatske naprave. Motorno kolo je treba čakati nekaj let in poleg tega ni dovoljeno povsod, ker oblasti skušajo zaščititi domače proizvajalce koles, lastniki motornih koles pa bi bili živa priča dejstva, da tudi na Kitajskem obstajajo socialne razlike, saj se velika večina Kitajcev vozi s kolesi, razen voditeljev KP, ki so bolj enaki od drugih in imajo na razpolago avtomobile.

Avstralci proti orožju



V središču avstralske prestolnice je bil včeraj protestni pohod, ki se ga je udeležilo okrog pet tisoč oseb. Zaključil se je pred parlamentom, kjer so protestanti zahtevali poostreitev zakona o pravicah do posesti orožja, sklicujoč se na nedavni umor osmih oseb, do katerega je prišlo 17. avgusta prav v Sydneyu (Telefoto AP)